

Gruppdynamik i könsheterogena och könshomogena gymnastikgrupper ur elevers synvinklar

Sebastian Hongell

Pro gradu-avhandling i Pedagogik

Handledare: Mikaela Björklund

Fakulteten för Pedagogik och Välfärdsstudier

Åbo Akademi

Vasa, 2019

Abstrakt

Författare Sebastian Hongell	Årtal 2019
Arbetets titel Gruppdynamik i könsheterogena och könshomogena gymnastikgrupper ur elevers synvinklar	Sidantal 59
Opublicerad avhandling i pedagogik för pedagogie magisterexamen. Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	
Referat <p>Ett aktuellt tema i medierna har varit om man ska organisera gymnastikundervisningen i könsheterogena eller könshomogena grupper. Gruppdynamiken är viktig för elevernas motivation och prestationer i alla skolämnen. I gymnastiken syns prestationerna tydligt och puberteten är dessutom ett känsligt stadium i en individs utveckling och därför är gruppdynamiken särskilt viktig för att eleverna ska utveckla ett gott självförtroende till sina egna prestationer. Forskning om gruppernas utformning med avseende på gruppdynamiken är viktig för lärare, så att man kan utforma grupper som ger eleverna så bra undervisning som möjligt. Det faktum att det knappt finns någon forskning på området ur elevperspektiv, stärker relevansen för min avhandling. De flesta studier kring sätt att organisera eleverna i gymnastik har gjorts ur lärarsynvinkel.</p> <p>Syftet med min avhandling är att undersöka hur elever i årskurs åtta upplever gruppdynamiken i gymnastikundervisning organiserad i könsheterogen respektive könshomogen grupp. Forskningsfrågorna är:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könsheterogen gymnastikundervisning?2. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könshomogen gymnastikundervisning? <p>För att besvara forskningsfrågorna använde jag mig av en fenomenografisk</p>	

forskningsansats och intervju som metod. Jag har intervjuat elever i årskurs 8 i två österbottniska skolor. Eleverna intervjuades i fokusgrupper som jag skapade utifrån en enkät som respondenterna svarade på. Fokusgruppernas storlek varierade mellan 3-5 respondenter.

I min undersökning tog jag i beaktande trivsel, samarbete, respekt och konflikter. Gruppdynamik är ett brett begrepp och jag undersökte bara några faktorer som inverkar på gruppdynamiken. Resultaten från min undersökning tyder på att det finns positiva och negativa aspekter i båda grupsammansättningarna. Enligt elevernas utsagor har de bättre möjlighet att öva sig på idrottsgrenarna i könshomogena grupper. I resultaten framträder det tydligt att de inte lär känna eleverna av det andra könet lika bra. I könsheterogena grupper övar eleverna sig på att samarbeta med det andra könet, men det gör att undervisningen inte blir optimal det gör att undervisningen inte blir färdighetsmässigt optimal. Högpresterande elever i gymnastik drar mer nytta av könsheterogena grupper och flickor ser pojkarna som bra motstånd i idrottsgrenarna. Elever som inte tycker om gymnastikundervisning drar mer nytta av att vara i könshomogen grupp eftersom de kan vara sig själva bättre i en grupp där det bara finns ett kön. I båda grupsammansättningarna finner respondenterna trygghet inom gruppen och vill inte byta till en annan grupsammansättning. Eleverna vill ha samma struktur som de är vana med och vill ha så liten förändring som möjligt. Resultaten visar att gruppdynamiken är komplex och även om det finns vissa mönster bundna till gruppindelning enligt kön, visar resultaten att det också finns andra viktiga aspekter av gruppdynamik, som inte tycks vara kopplad till kön.

Sökord/indexord

Gruppdynamik, könsheterogena grupper, könshomogena grupper, gymnastik, group dynamics

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte och forskningsfrågor.....	3
1.3 Avhandlingens struktur	4
2 Gymnastikundervisningen: gruppindelning och bakgrund	5
2.1. Könsheterogen grupp visavi könshomogen grupp	5
2.2 Överblick över gymnastikundervisningen	5
2.3 Tidigare undersökningar	7
2.4 Läroplanen som styrdokument för organisering av gymnastikundervisningen.....	9
2.5 Inklusion som norm för gymnastikundervisningen idag	10
3 Gruppdynamik	12
3.1 Konflikt i grupp	12
3.2 Ledarskap i grupp	14
3.3 Gruppens utveckling	15
3.4 Idrottsgrenens inverkan på gruppdynamiken	16
4 Forskningsansats och metod	17
4.1 Syfte och forskningsfrågor.....	17
4.2 Forskningsansats	17
4.3 Datainsamlingsmetod	18
4.4 Val av informanter	19
4.5 Undersökningens genomförande.....	21
4.6 Databearbetning och analys av data	22
4.7 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter	24
5 Resultat	26
5.1 Könsheterogen klass 1 (KHE 1).....	26
5.1.1 Trivsel.....	27
5.1.2 Samarbete.....	29
5.1.3 Respekt och konflikter	30
5.2 Könsheterogen klass 2 (KHE 2).....	32
5.2.1 Trivsel.....	33
5.2.2 Samarbete.....	35
5.2.3 Respekt och konflikter	36
5.3 Könshomogen klass 1 (KHO 1)	38
5.3.1 Trivsel.....	39
5.3.2 Samarbete.....	40
5.3.3 Respekt och konflikter	42
5.4 Könshomogen klass 2 (KHO 2)	44
5.4.1 Trivsel.....	45

5.4.2 Samarbete.....	46
5.4.3 Respekt och konflikter	48
6 Diskussion	50
6.1 Resultatdiskussion	50
6.2 Metoddiskussion	53
6.3 Förslag till fortsatt forskning.....	54
Källförteckning.....	55

Figurförteckning

Tabell 1 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHE 1.

Tabell 2 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHE 2.

Tabell 3 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHO 1.

Tabell 4 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHO 2.

Bilagor

Bilaga 1 Meddelande till rektorerna

Bilaga 2 Meddelande till gymnastiklärarna

Bilaga 3 Meddelande till föräldrarna

Bilaga 4 Enkät

Bilaga 5 Intervjuguide

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Jag vill undersöka hur gruppdynamiken upplevs av elever som får gymnastikundervisning i könshomogena grupper jämfört med elever som får gymnastikundervisning i könsheterogena grupper. Könshomogen grupp innebär en grupp med enbart flickor eller enbart pojkar. En könsheterogen grupp är en grupp där pojkar och flickor undervisas tillsammans. I min kandidatavhandling intervjuade jag fyra gymnastiklärare, varav två undervisade könsheterogena grupper och två undervisade könshomogena grupper. I intervjuerna fick jag deras perspektiv på hur de såg på gruppdynamiken i sina klasser, jag kunde efteråt jämföra deras uttalanden och såg om det fanns skillnader mellan grupperna. De slutsatser jag kunde dra av undersökningen var att det fanns fördelar och nackdelar med både könsheterogena och könshomogena grupper då det kommer till gruppdynamiken enligt lärarnas utsagor. Enligt lärarnas utsagor kan flickor som är svaga i gymnastik missgynnas av könsheterogena grupper. Däremot gynnas starka flickor av att vara i blandgrupper eftersom dynamiken blir mer prestationsinriktad. En iakttagelse som jag har gjort i mina intervjuer är att de lärare som undervisade könsheterogena grupper pratade om elever och inte gjorde stor åtskillnad på basis av kön. Lärarna poängterade flera gånger att gruppdynamiska fenomen är lika vanliga för båda könen.

I min undersökning fokuserar jag därför på elevernas uppfattningar om gruppdynamiken och jämför två österbottniska skolor där den ena har samundervisning i gymnastik och den andra har flickor och pojkar i skilda undervisningsgrupper. Jag har valt att fokusera på årskurs åtta eftersom de inte är helt nya för varandra i klassen och det kan vara en intressant ålder att undersöka eftersom många elever har kommit in i puberteten.

Gruppdynamiken är viktig för elevernas motivation och prestation, vilket gäller i alla skolämnen. I gymnastiken syns prestationerna tydligt och puberteten är ett känsligt stadium i en individs utveckling. Därför är gruppdynamiken särskilt viktigt för att eleverna ska utveckla ett gott självförtroende till sina egna prestationer i eller under

gymnastikundervisningen. Forskning om gruppernas utformning med avseende på gruppdynamiken är viktig för en lärare, så att man kan utforma grupper som ger eleverna så bra undervisning som möjligt. En faktor som stöder relevansen hos ämnet för min avhandling är att det knappt finns någon forskning på området. De flesta studier som gjorts kring sättet att gruppera eleverna i gymnastik är ur lärarens synvinkel. (Eklund,1996; 1999) Resultat när man gör en sökning på relevanta sökord är främst svenska avhandlingar. Resultatet i Sofia Dubois (2006) avhandling om hur flickor i årskurs 7-9 upplever särundervisning och samundervisning, tyder på att flickor känner större trygghet, bättre stämning och högre grad av ordning i särundervisning. Generellt ansåg flickorna att särundervisningen var bättre än samundervisningen.

I media har det diskuterats aktivt kring grupsammansättning i gymnastik. Julie Ebbe (2014) gjorde en intervju för Svenska Yle med Leo Stranius. Han anser att man borde slopa könshomogena grupper i gymnastik. Han tycker att det är väldigt stereotypiskt att dela in grupper enligt kön och att slå ihop flickorna och pojkarna till en grupp i gymnastik skulle främja jämställdheten inom skolidrotten. Enligt Stranius har elever i blandade grupper mer positiva än negativa upplevelser. Det som kan upplevas krävande är att gymnastiklärarna måste planera lektionerna noggrant för att undvika könsindelningar. En annan typ av uppdelning skrev Juho Teir (2017) om i Svenska Yle. I Närpes har man låtit elever som är idrottsintresserade vara i samma grupp. Men bildningsnämnden valde att lägga ned detta koncept eftersom de ansåg att det inte är jämlikt. Beslutet har väckt missnöje både bland elever och högstadiets rektor. Två niondeklassistare upplever att de inte kommer att vara lika motiverade då de inte får vara i en grupp med jämbördiga. Skolans rektor tycker att dessa grupper inte bara har gynnat de som idrottar på fritiden, utan att det också har varit bra för de elever som inte har idrott som hobby.

I Ådalens skola som ligger i Kronoby har man valt att använda könsheterogena grupper. I en intervju gjord av Ida-Maria Björkqvist (2015) fick eleverna och gymnastiklärarna svara på frågor kring undervisning i könsheterogena grupper. En pojke tyckte att grupsammansättningen gör att undervisningen blir mångsidigare. En flicka sa att det känns som flickor inte skulle ha samma värde om de var uppdelade enligt kön. Gymnastiklärarna i Ådalens skola upplever att det blir en

annan dynamik i en könsheterogen gymnastikgrupp. Eleverna måste lära sig att respektera varandra och idrotta på varandras villkor.

I en artikel publicerad av Yle Uutiset (2018) diskuterade man hur föråldrat det är att ha flickor och pojkar i skilda gymnastikgrupper. Forskaren och idrottspsykologen Marja Kokkonen tyckte att det finns få studier som stöder att pojkar och flickor ska vara i skilda grupper. Kokkonen ansåg att motiveringarna till att ha könsheterogena grupper grundar sig på gammalmodiga och stereotypa uppfattningar. Hon tror att mobbning, trakasserier och diskriminering skulle förebyggas och minska med tiden, om gymnastikgrupperna var könsheterogena. Svenska Yle (2018) gjorde en intervju med gymnastikläraren Mats Engblom som arbetar i Ekenäs högstadieskola. Han poängterar att gruppdynamiken stärks i en könsheterogen grupp om flickorna och pojkarna hjälper varandra i situationer där de är på olika nivåer. Engblom tar inte ställning till vilken grupsammansättning som är bättre, han anser att det varierar mellan grupperna vad som fungerar. Han tycker också att läraren måste se till att flickorna också får glänsa i en könsheterogen grupp, för framför allt pojkarna försöker ta över undervisningen.

Gymnastik är ett skolämne som jag tycker att är intressant och motiverande. Hela min skoltid, från årskurs ett i lågstadiet till mitt sista gymnasieår, har jag haft gymnastik i könsheterogena grupper. Min upplevelse av blandade grupper har varit bra och det ska bli intressant att se ur andra elevers synvinklar om hur de upplever att gruppdynamiken fungerar i olika typer av grupper.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med min avhandling är att undersöka hur elever i årskurs åtta upplever gruppdynamiken i gymnastikundervisning organiserad i könsheterogen respektive könshomogen grupp. Jag kommer att analysera om det finns skillnader mellan könsheterogena och könshomogena grupper. Gruppdynamik är viktigt för elevernas välmående och inläring och därför behöver man undersöka vilka omständigheter som gynnar en god gruppdynamik i gymnastikundervisningen. Jag hade tänkt undersöka vilken metod eleverna föredrar ur ett pedagogiskt perspektiv, men det

fanns redan mycket forskning på det området. Därför valde jag en vinkling där jag satte gruppdynamiken i fokus. Forskningsfrågorna är följande:

1. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könsheterogen gymnastikundervisning?
2. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könshomogen gymnastikundervisning?

1.3 Avhandlingens struktur

Inledningsvis presenterar jag relevant teori med fokus på könsheterogen grupp visavi könshomogen grupp samt gruppdynamik. Därefter presenteras den använda ansatsen och metoden, nämligen fenomenografi och kvalitativ intervju. Därefter redogör jag för resultaten för undersökningen, först för eleverna som deltar i könsheterogena grupper och sedan för eleverna som deltar i könshomogena grupper i gymnastik. I avhandlingen kommer jag att använda mig av respondenter och informanter synonymt. I resultatdiskussionen diskuteras skillnader och likheter mellan elevgruppernas utsagor. Vilka också diskuteras i relation till den presenterade teorin. Slutligen ges förslag till fortsatt forskning.

2 Gymnastikundervisningen: gruppindelning och bakgrund

2.1. Könsheterogen grupp visavi könshomogen grupp

En könsheterogen grupp är en grupp med både manliga och kvinnliga medlemmar. Således är en könshomogen grupp motsatsen, det vill säga en grupp med enbart män eller enbart kvinnor. Med könsheterogen grupp avser jag således det samma som samundervisning, ett begrepp som används av Eklund (1999) i hennes avhandling.

Eklund definierar samundervisning som undervisning av båda könen tillsammans i samma grupp (Eklund, 1999, s.3). Andra begrepp som används som synonyma till undervisning i könsheterogen grupp är gemensam undervisning och koedukativ undervisning (Eklund, 1999, s. 3). Begrepp som används parallellt med undervisning i könshomogen grupp är skild undervisning, särundervisning, könssegregerad undervisning och separat undervisning (Eklund, 1999, s.3)

Jag har valt att använda mig av begreppet undervisning i könsheterogena grupper och undervisning i könshomogena grupper, eftersom min undersökning fokuserar på gruppen och gruppdynamiken. En orsak till att jag inte har använt begreppet samundervisning är att det också används i andra bemärkelser, vilket gör att det kan feltolkas. Sundqvist (2014) använder begreppet samundervisning synonymt med kompanjonundervisning som innebär att en speciallärare undervisar i klass tillsammans med klassläraren eller ämnesläraren. En annan fördel som lett till att jag har valt att använda undervisning i könsheterogen grupp är att begreppet är beskrivande och entydigt.

2.2 Överblick över gymnastikundervisningen

Ämnet gymnastik är ett av de få ämnen som fortfarande år 2018 undervisas i könshomogena grupper i den finländska grundskolan. På 1970-talet trädde grundskoleförordningen i Finland i kraft och i och med det införde man samundervisning i alla ämnen förutom gymnastik och slöjd (Eklund, 1999, s. 1). Hills och Croston (2012) skriver i sin artikel att år 2012 är gymnastik fortfarande det

ämne som är mest sannolikt att undervisas i könshomogena grupper. Under olika årtionden har synen på samundervisning varierat och argumenten för och emot samundervisning har förändrats. Argument för särundervisning har varit att flickor och pojkar har olika fysiska förutsättningar och därför bör undervisas skilt (Eklund, 1999, s. 50)

Redan på 1960-talet och början på 1970-talet började många europeiska länder samt USA förespråka en gemensam undervisning för pojkar och flickor för att stärka jämställdheten inom idrotten. Olika länder har förverkligat tankesättet i praktiken i olika takt. Till exempel USA är en föregångare inom samundervisning i skolgymnastiken. (Eklund, 1996, s. 50-51) I Finlands grundskoleförordning från 1984 står det att flickor och pojkar ska undervisas skilt för sig från och med årskurs tre då det finns skäl till det. I högstadiet skall gymnastik undervisas som särundervisning. Denna förordning upphörde att gälla år 1999. (Finlex, 1984)

I USA har man använt sig av könshomogena grupper i gymnastikundervisningen, tills man lagstodgade Title IX år 1972. Enligt den nya lagen ska skolan arbeta för jämställdhet och ge möjlighet för flickor och pojkar att kunna delta i samma grupp i gymnastikundervisningen (U.S Department of education, 2018). Hannon och Williams (2008) skriver i sin artikel att vid kontaktsport som brottning, fotboll och ishockey kan gruppen delas så att undervisningen sker i könsheterogena grupper. Forskning har visat att det har hämmat lärandet för både pojkar och flickor och att lärandet inte blev jämställt fast de var i könsheterogena grupper. År 2006 ändrade U.S. Department of Education på lagen att skolorna kan undervisa gymnastik i könshomogena grupper. Om skolan väljer att undervisa gymnastik i könshomogena grupper, skulle det utvärderas varannat år för att se till att båda könen blir lika behandlade i gymnastikundervisningen. Hälften av skolorna i USA valde att ändra till könshomogena grupper efter att den nya lagen tillät det. (Hannon & Williams, 2008, s. 6)

2.3 Tidigare undersökningar

På 1980-talet och 1990-talet publicerades flera studier som visade positiva effekter av samundervisning. Genom att använda könsheterogena grupper i gymnasitkundervisningen kan skolan bl.a. motverka stereotypa uppfattningar om könsskillnader (Eklund, 1999, s. 80). I Höglunds (1998) undersökning framkom att samundervisning ledde till mera varierade idrottsgrenar vilket uppskattades av både pojkar och flickor. Flera studier från 90-talet och framåt har fokuserat på hurdana pedagogiska strategier läraren kan använda för att samundervisning ska bli lyckat. Eklund (1999) har refererat till Hutchinson och Nilges. Deras slutsats har visat att det är viktigt att läraren uppmärksammar och intresserar sig för alla elever lika mycket, oberoende om de är pojkar eller flickor (Eklund, 1999, s. 92). Det här leder till en känsla av delaktighet för alla elever, vilket är en av de centrala tankegångarna i skolan idag, med inklusion som norm.

Hannon och Williams (2008) har undersökt om gymnastik i *secondary school* ska organiseras i könsheterogena eller könshomogena grupper. Undersökningens främsta mål var att se på lärares och elevers uppfattningar, elevers interaktioner med läraren och möjligheten att delta i undervisningen. I undersökningen använde man sig av tidigare forskning om ämnet och de kom fram till att man har undersökt för lite om ämnet för att kunna säga vilken typ av grupsammansättning som är bättre. Hannon refererar till tidigare undersökningar (Scraton, 1990) som har visat att flera lärare tyckte att flickor och pojkar ska vara i skilda grupper för att flickor inte är lika fysiskt kapabla som pojkar och aktiviteter i undervisningen kan vara en fara för dem. I Nilges (1998) undersökning framkom att flickor i könsheterogena grupper behandlas som andra klassens medborgare, vilket strider mot syftet med Title IX. Men det är inte bara flickorna som lider av grupsammansättningen. Enligt Griffin (1984) anstränger sig inte pojkarna fullt ut i könsheterogena grupper. De håller tillbaka och gymnastikundervisningen blir inte optimal. (Hannon & Williams, 2008, s. 6-7)

Mer forskning har gjorts om elevers synvinklar kring könsheterogena och könshomogena grupper i gymnastik. Flera undersökningar har kommit fram till att eleverna stöder gymnastikundervisning i könsheterogena grupper, men det finns också undersökningar där eleverna hellre vill ha könshomogena grupper. Hannon och

Williams refererar till Cockburns undersökning om hur flickor i årskurs 9 upplever gymnastik i könsheterogena grupper. En tredjedel av respondenterna ville inte vara tillsammans med pojkarna och en fjärdedel av respondenterna skulle vara mera engagerade i könshomogen grupp. Andra studier har visat att både flickor och pojkar i *middle school* föredrar att ha gymnastik i könshomogena grupper. Det som inte kommer fram i någon av undersökningarna är om det finns skillnader i hur elever med olika färdighetsnivåer upplever gymnastik i respektive grupper. Det kan också finnas skillnader i hur eleverna upplever gymnastikundervisningen, beroende på vilken kroppsuppfattning de har. (Hannon & Williams, 2008, s. 7)

Bör gymnastik återgå till att man undervisar pojkar och flickor separat, frågade man av gymnastik lärare i tidsskriften *Journal of Physical Education Recreation & Dance* (1999). Rosalie Hedlund ser positivt på könsheterogena grupper i gymnastik. Hon säger om målet med gymnastikundervisningen är att eleverna ska bli så bra som möjligt, då är det bättre med könshomogena grupper. Men att skilja på dem kan också uppfattas som att det är olämpligt att pojkar och flickor spelar tillsammans. I könshomogena grupper har inte eleverna möjlighet att utveckla förståelse för hur det andra könet fungerar i tävlingssituationer. Detta kan utveckla stereotypa tankar hos eleverna och de får inte öva sig på hur man fungerar i fysiska aktiviteter tillsammans. Thomas P. Colgate ser också fördelar med könsheterogena grupper. Han anser att oberoende av ålder så lär eleverna sig bra i könsheterogena grupper. Han ser inga skillnader på könen när det kommer till färdighetsnivån. I till exempel simning finns det elever som är nybörjare och elever som behärskar simning bättre, här spelar kön ingen roll. Colgate anser att detta gäller alla idrottsgrenar och menar att han i könsheterogena grupper ser en kommunikativ, stöttande och hjälpande atmosfär (JOPERD, 1999, s. 11-13).

Gymnastiklärare Isobel Keinman upplever att resultatet av Title IX har varit dåligt. Hon menar att könen är motiverade på olika sätt och därför är det svårt att undervisa dem tillsammans. Flickor vill lära sig färdigheterna före spel, medan pojkarna vill spela direkt. Aktiviteter som inte motiverar pojkar brukar leda till att de uppför sig dåligt och värdefull tid går då till att tillrättavisa gruppen. Jeanette Ryan har undervisat både könshomogena grupper och könsheterogena grupper i gymnastik. Hon föredrar könshomogena grupper eftersom flickor då har möjlighet att vara

flickor utan att oroa sig över pojkarnas närvaro. Hon anser att pojkarna gör att flickorna känner sig pressade till att tävla i olika aktiviteter, istället för att bara njuta och ha roligt. I könshomogena grupper har pojkar också möjligheten att spela hårt utan att vara rädda för att skada flickor. James Hesson anser däremot att det inte finns ett enkelt svar på frågan. Han har 50 års erfarenhet med ämnet gymnastik och enligt hans erfarenheter fungerar könsheterogena grupper bäst tills eleverna når puberteten. Han menar att undervisningen i högstadieåldern är effektivare och roligare för båda könen i könshomogena grupper. Han anser också att man kan gå tillbaka till könsheterogena grupper när de hormonella förändringarna inte längre stör gruppen. (JOPERD, 1999, s. 11-13)

I en undersökning utförd av Woodson-Smith, Dorwart och Linders (2015) ska skolan om möjligt ge möjlighet för eleverna att själva välja hurudan gymnastikgrupp de vill delta i. I undersökningen undersökte man flickors attityder till gymnastikundervisningen i *high school*. När respondenterna blev tillfrågade vilken grupp sammansättning de hellre väljer, föredrar man könsheterogena grupper i spel som 'capture the flag' eller 'ultimate Frisbee'. Respondenterna är hellre i könshomogena grupper i aktiviteter som simning och yoga. (Woodson-Smith, Dorwart & Linders, 2015, s. 462-476)

2.4 Läroplanen som styrdokument för organisering av gymnastikundervisningen

Skolans verksamhet lyder under lagen för grundläggande utbildning som har blivit uppdaterad år 2016. Lagen för grundläggande utbildning säger ingenting skilt om gymnastik, men utbildningsanordnaren ska ordna sin undervisning enligt läroplanen. (Finlex, 2016) I läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) skrivs det inget om att gymnastikgrupperna ska vara könsheterogena eller könshomogena. Det direktiv som läroplanen ger för gymnastikundervisningen i årskurs 7-9 är att undervisningen ska stärka jämlikhet, jämställdhet och gemenskap samt stödja kulturell mångfald. (LP, 2014, s. 502)

För att stärka en positiv gemenskap inom gruppen, ska gymnastikundervisningen innehålla övningar där eleverna lär sig att ta hänsyn, stödja och hjälpa andra elever. I gymnastikundervisningen ska eleverna utvecklas genom att röra på sig. Detta innebär att eleverna lär sig att respektera andra, att vara ansvarsfulla, att identifiera och reglera känslor. Elevens självbild ska också stärkas genom undervisningen. (LP, 2014, s. 504)

De lokala läroplanerna kan ytterligare komplettera det som fastställs i de nationella grunderna. Så är också fallet för de två skolor där den aktuella undersökningen genomförts. Den lokala läroplanen för skolan med könsheterogen undervisning i årskurserna 7-9, säger att undervisningen ska sträva efter ett klimat som utvecklar den sociala samvaron. Den lokala läroplanen i skolan med könshomogen undervisning säger att eleverna i årskurserna 5-9 är i ett utvecklingsstadium där det finns en skillnad i behov mellan könen, som följd av olika tillväxt och utveckling, vilket ska beaktas i gymnastikundervisningen.

2.5 Inklusion som norm för gymnastikundervisningen idag

Inkluderande undervisning innebär att alla elever ska gå i sina närskolor i vanliga klasser. Skolan ska anpassa sig så att alla elever kan lära sig och vara delaktiga i alla aspekter av skolverksamheten. Inklusion innebär att skolan, klassrummen och undervisningen ska vara planerade att alla kan delta och lära sig tillsammans. (Inclusion BC, 2016). Ur ett inklusionsperspektiv kan man alltså hävda att undervisning i könsheterogena grupper kan ses som normen vi idag strävar efter i Finland. I Evans (2014) artikel, skriver han att ett syfte med inklusion är att förbereda eleverna för att leva i ett samhälle med mångfald, förebygga sexism och andra former av diskriminering. Takala, Pirttimaa och Törmänen (2009) skriver i sin artikel att inklusion ses som en viktig del i den jämlika skolan. I många länders styrdokument för utbildning rekommenderas inklusion som ett ideal att sträva efter. I Finland är inklusion den officiella utbildningspolicyn (Takala m.fl., 2009).

En inkluderande gymnastikundervisning är när alla elever undervisas tillsammans och alla känner sig delaktiga, oberoende av kön. För att vara inkluderande bör

gymnastiken differentieras att alla elever kan delta även om man är på olika färdighetsnivåer. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) står det i målen för gymnastik i årskurserna 7-9 att gymnastiken ska ge positiva erfarenheter och stöda en aktiv livsstil. Gymnastikundervisningens mål ska inte vara att forma proffsidrottare, vilket Evans (2012) skriver om i sin artikel. Om atmosfären blir för prestationsinriktad kan inte alla elever känna sig delaktiga i undervisningen och den misslyckas med att vara inkluderande. Enligt Hills och Crostons (2012) studie är ett annat hinder för en inkluderande gymnastikundervisning i könsheterogena grupper att en elev känner sig uttittad och rädd för negativa kommentarer, och därför inte vill vara delaktig. För att undvika detta är det viktigt att undervisningen är upplagd så att så många elever som möjligt är aktiva samtidigt (Hills & Croston, 2012, s. 592).

3 Gruppdynamik

Gruppdynamik kan definieras på olika sätt. Carron och Eys (2012, s.15) har en tvådelad definition på vad gruppdynamik är. Gruppdynamik kan vara ett forskningsområde eller en term för att beskriva energi, livskraft och aktivitet inom en grupp. Dynamik innebär att någonting är ständigt föränderligt. Westerback [u.å.] ger på Folkhälsans hemsida en annan definition av vad gruppdynamik är. Westerback skriver att gruppdynamik är processer som sker medvetet och omedvetet inom en grupp. Gruppdynamiken kan leda till konstruktivitet och kreativitet, men också destruktivitet inom grupper. Lauer (2014, s.12) definierar gruppdynamik som det vetenskapliga studiet om grupperns beteende. Viktiga grunder för att förstå gruppdynamik är att gruppen är strukturerad, men att grupper ändras och utvecklas över tid och att det finns en skillnad i kommunikationens kvalitet mellan effektiva och ineffektiva grupper.

Begreppet grupp är svårdefinierat. En grupp är inte till exempel en samling med människor på torget, utan vissa kriterier bör uppfyllas för att en människosamling ska utgöra en grupp. Carron och Eys listar olika faktorer som avgör vad som är en grupp och vad som inte är en grupp. Ett urval av kriterierna för en grupp är: en samling individer för vilka det känns belönande att samverka. Medlemmarna delar normer, så som rollfördelningen inom gruppen. Alla medlemmar ska interagera med varandra och två eller flera personer ska se sig som medlemmar i gruppen, och åtminstone en person ska säga att gruppen existerar (Carron & Eys, 2012, s. 12-13). Också Lauer definierar vad en grupp är och refererar till en artikel av Johnson och Johnson, som har gjort en sammanställning av forskning inom socialvetenskap. En grupp är när två eller flera personer ömsesidigt interagerar med varandra ansikte mot ansikte. Gruppen är beroende av varandra för att tillsammans nå gemensamma mål, samtidigt som gruppmedlemmarna känner att de är en del av gruppen (Lauer, 2014, s.12).

3.1 Konflikt i grupp

Begreppet konflikt kommer ursprungligen från latinets *conflictus*, vilket betyder sammanstötning, tvist eller motsättning (Svedberg, 1992 s. 146, Maltén, 1992 s. 75).

Nilsson (2016) anser att konflikter hör till gruppens vardag. Konflikterna uppstår när gruppmedlemmarna tolkar målen olika och kan även uppkomma när det förekommer motstridigheter. Om det är oklarheter kring regler och gruppmedlemmarnas roller kan det också uppstå konflikter (Nilsson, 2016, s. 139). Hwang och Nilsson (2014) säger att orsaken till en konflikt är att människan utgår bara från sitt eget perspektiv i en situation där det finns flera olika tolkningar (Hwang & Nilsson, 2014, s. 147). Under en dag förekommer det flera konflikter bland barn och ungdomar. Enligt Laursen (refererad i Stensaasen & Sletta, 2000, s. 264) förekommer det i genomsnitt sju konflikter per dag hos ungdomar. Stensaasen (2000) skriver att mera tid går åt till konflikter än till samarbete hos barn och ungdomar. Barn förstår att en konflikt kan förstöra en relation, men det är först i tonåren som man försöker hitta olika lösningar på konflikten så att konflikten får en lämplig lösning. (Stensaasen & Sletta, 2000, s. 264)

En grupp skall kunna vara oense eftersom konflikter behövs för att främja grupp dynamiken. Även gruppmedlemmarnas problemlösningsförmåga stärks. Grupper där det inte förekommer konflikter bör vara oroad. Avsaknad av konflikter inom en grupp innebär att det är brist på djupare engagemang i gruppen. I många grupper ser gruppmedlemmarna konflikter som något negativt eller destruktivt, gruppen väljer då att undvika konflikter och olik tänkande. Brist på kunskap om hur man hanterar konflikter kan också vara en orsak till att gruppmedlemmarna ignorerar konflikterna. En annan orsak till att konflikterna inte löses, är om det finns en ledare i gruppen som är dominant och försöker lösa eventuella konflikter med makt eller helt ignorera dem. Denna strategi fungerar inte i längden och kommunikationen i gruppen blir destruktiv (Hwang & Nilsson, 2014 s. 151).

När konflikter uppstår är det sällan vuxen jaget som används vid kommunikationen, utan människan agerar enligt känslorna som är kopplade till barn jaget. Almvärn och Fäldt (2001) poängterar att om gruppen ska kunna lösa konflikter måste gruppmedlemmarna kunna prata med varandra och säga hur de tänker och känner, vilket också är ett tecken på gruppens mognad. Ett tecken på att gruppen inte är mogen är när en gruppmedlem försöker trycka ner andra, en mogen gruppmedlem försöker finna en lösning som passar alla (Almvärn & Fäldt, 2001, s. 213-214). Löser gruppen konflikterna på ett konstruktivt sätt tar gruppmedlemmarna tid på sig att lösa

problemen på ett tydligt sätt. Det påverkar gruppdynamiken positivt i längden (Nilsson, s. 139). Konstruktiv konflikthantering handlar om att gruppen ser möjligheter, reder ut missförstånd gemensamt och försöker lösa problemet (Hwang & Nilsson, 2014, s. 151).

3.2 Ledarskap i grupp

Om en grupp inte utser en ledare, kommer en eller flera personer ta på sig vissa ledarfunktioner. Med ledare menar man en person som kan påverka andra gruppmedlemmar (Hwang & Nilsson, 2014, s. 203). Helkama m.fl. (2017) presenterar klassisk syn på ledarskapsstilar som gjordes av Lippitt och White: den auktoritära, den demokratiska och den eftergivne (Helkama, mfl., 2017, s. 234). Forskning (Helkama, mfl., 2017 s. 235; Almvärn & Fäldt, 2001 s. 218; Hwang & Nilsson, 2014, s. 210) har visat att ledarstilar i en grupp varierar oberoende av ledaren i gruppen är inriktad på gruppens deltagare eller resultatet av prestationen. Ledarstilen byggs på ledarens personliga egenskaper, men också på gruppens mål och hur gruppen är sammansatt. Den auktoritära ledaren bestämmer och anser att hen vet bäst hur saker ska göras inom gruppen. Den auktoritära lyssnar inte på andra gruppmedlemmar och vill ha ordning och reda i gruppen. Den auktoritära ledaren är dålig för gruppen och gruppmedlemmarna har svårt att komma med nya idéer eftersom ledaren vill ha rutinbaserade aktiviteter. En grupp som har en auktoritär ledare kan arbeta bra med rutinuppgifter, men det kontrolleras oftast av ledaren. Om ledaren inte är på plats stannar verksamheten inom gruppen. Det är oftast aggressiva reaktioner bland gruppmedlemmarna och den auktoritära ledaren är sällan en omtyckt person. Den auktoritära ledaren väcker oftast negativa känslor, men när det kommer till snabba och obekväma beslut tar denne person ansvaret och förstår vad det får för följder.

Den demokratiska ledaren lyssnar på gruppmedlemmarna och ger dem frihet att komma med förslag och ändra på verksamheten. Denna ledartyp kan erkänna sina egna misstag och gör inte andra i gruppen till syndabockar. Vid planering diskuterar ledaren ordentligt med gruppmedlemmarna och fattar inget beslut förrän alla som berörs vet om det. Grupper som har en demokratisk ledare fungerar effektivare och

har större chanser att nå sina mål (Almvärn & Fäldt, 2001, s. 218-219). Ledaren strävar efter delaktighet, ansvar och uppmuntrar till jämlikhet inom gruppen. Dessa grupper arbetar bra fast ledaren inte är på plats och den egna tillfredsställelsen när gruppen har gjort någonting är ofta hög (Hwang & Nilsson, 2014, s. 211).

Den eftergivna ledaren ägnar sig inte åt ledarskap alls. Denna ledare sätter inga gränser, uppträder otydligt och ger inga klara besked åt gruppen. Den eftergivna ledaren uppstår oftast när hen är ointresserad av vad gruppen gör. Denna ledarstil kan oftast kännas sämre än den auktoritära ledaren. Om de andra i gruppen bryr sig om gruppens överlevnad, brukar oftast någon annan i gruppen ta över ledarpositionen från den eftergivna ledaren (Almvärn & Fäldt, 2001, s. 219). En grupp som har denna typ av ledare har oftast negativ stämning och mobbning inom gruppen är vanligt. Konflikterna blir oftast olösta och det är låg sammanhållning inom gruppen (Hwang & Nilsson, 2014, s. 209).

3.3 Gruppens utveckling

Grupper är dynamiska och relationerna förändras kontinuerligt. Grupper utvecklas över tid på samma sätt som människor gör och utvecklingen kan ses i olika stadier. Wheelans (2013, s. 30) modell har fyra stadier som beskriver gruppens utveckling. Första stadiet kännetecknas av en vilja till tillhörighet och trygghet. Kännetecknande för det andra stadiet är att det uppstår opposition och konflikt. På det tredje stadiet utvecklar gruppen tillit och struktur. Det sista stadiet kännetecknas av förhöjd produktivitet och att gruppen arbetar bra tillsammans. Grupper kan stanna upp i ett stadium eller pendla fram och tillbaka mellan stadier på grund av olika omständigheter, till exempel att gruppmedlemmar byts ut.

Stadium ett karaktäriseras av att medlemmarna är beroende av ledaren och gruppmedlemmarna strävar till att känna tillhörighet till gruppen. Gruppmedlemmarna vågar inte ta egna initiativ eftersom de inte vill avvika eller riskera att inte bli accepterade i gruppen. I en grupp på första stadiet tar oftast ledaren alla beslut. I det andra stadiet vill gruppmedlemmarna inte vara lika beroende av ledaren och det uppstår konflikter om gruppens mål och verksamhet. Allas åsikter behöver få höras

så att de kan utveckla gemensamma mål som alla kan understöda inom gruppen. Tredje stadiet kännetecknas av goda relationer och en god kommunikation mellan medlemmarna. Gruppmedlemmarna utvecklar tillit till varandra och de kan på ett konstruktivt sätt strukturera gruppens verksamhet. I detta stadiet har medlemmarna hittat sin roll i gruppen och arbetet är effektivare än tidigare (Wheelan, 2013, s. 22-28).

3.4 Idrottsgrenens inverkan på gruppdynamiken

Eklund (1999) skriver om vilka idrottsgrenar som lärare funnit mest lämpliga att undervisa i könsheterogena grupper. Till de grenar som lärarna upplevde fungera bäst hör dans, orientering, aerobic och skidåkning. Dessa grenar är enligt Steiners teori som Carron och Eys (2012, s. 125-126) refererar till så kallade "additive tasks", det vill säga grenar där den individuella prestationen inte påverkas av gruppen. Steiner säger att i dessa idrottsgrenar är det irrelevant om gruppen är homogen eller heterogen.

Idrottsgrenar som lärare upplevde svårast att undervisa i könsheterogena grupper är bollspel så som ishockey, korgboll och fotboll. Eklund poängterar att dessa idrottsgrenar är sådana där färdighetsnivån är mest ojämn mellan pojkar och flickor. Detta kan bero på fysiska skillnader mellan könen, och i dessa grenar är det mycket fysisk kontakt. En annan förklaring är att dessa grenar är populära att utöva på fritiden vilket gör att färdighetsnivån blir ojämn (Eklund, 1999, s. 220, 348). Enligt Steiners (Carron & Eys, 2012, s. 126) modell är grenar som ispel och fotboll "unitary conjunctive tasks", vilket innebär att alla gruppmedlemmar bidrar lika mycket till gruppens prestation. Dessa grenar passar bättre i homogena grupper eftersom nivån är mera jämn. Det minskar risken att elever på en hög färdighetsnivå blir missnöjda på sina gruppmedlemmar eftersom spelet inte är på deras nivå och att färdighetsmässigt svagare elever inte kan känna sig delaktiga.

4 Forskningsansats och metod

4.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med min avhandling är att undersöka hur elever i årskurs åtta upplever gruppdynamiken i gymnastikundervisningen. Jag kommer att analysera om det finns skillnader mellan könsheterogena och könshomogena grupper.

Mina forskningsfrågor är följande:

1. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könsheterogen gymnastikundervisning?
2. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könshomogen gymnastikundervisning?

4.2 Forskningsansats

En fenomenografisk forskningsansats beskrivs i Nationalencyklopedin [u.å] som ett sätt att identifiera hur människor uppfattar olika händelser i sin omvärld. Patel och Davidson (2011) skriver att den fenomenografiska forskningsansatsen utvecklades på 1970-talet av den svenska pedagogen Ference Marton. Han utvecklade den till en kvalitativ metod där lärandet var i fokus. Syftet med metoden är att se hur olika fenomen i omvärlden uppfattas av människor och forskningsansatsen är inte enbart begränsad till lärande (Patel & Davidson, 2011, s. 32). I min undersökning kommer jag att identifiera hur elever i årskurs åtta upplever gruppdynamik i könsheterogen gymnastikgrupp och könshomogen gymnastikgrupp.

Alexandersson (1994) säger att det är svårt att få en entydig bild av vad fenomenografin är. Det finns flera olika variationer i den praktiska tillämpningen, men det som de har gemensamt är metodtradition. Det betyder att undersökningen inkluderar en kvalitativ analys av utskrivna intervjuer som forskaren själv genomför. Begreppet uppfattning är forskningsansatsens mest betydelsefulla begrepp (Starrin & Svensson, 1994, s. 115-117). Med den fenomenografiska forskningsansatsen vill man få fram att människor har olika uppfattningar av företeelser och objekt i världen.

Forskningsansatsens främsta uppgift är att beskriva dessa olikheter (Starrin & Svensson, 1994, s. 120).

4.3 Datainsamlingsmetod

En undersökning kan vara kvalitativ eller kvantitativ. Backman (2008) beskriver en kvantitativ metodik som metoder där man vill komma åt numeriska observationer. Till detta område hör test, prov, frågeformulär och experiment där man gör numeriska observationer. En kvalitativ undersökning är motsatsen till kvantitativ metod. När man gör en kvalitativ undersökning är man inte ute efter siffror eller tal, utan resultatet består av verbala formuleringar (Backman, 2008, s. 33). Jag har valt att göra en kvalitativ undersökning, eftersom en intervju bäst kan svara på frågor kring gruppdynamik och respondenterna har möjlighet att reflektera kring sina svar.

Jag har valt intervju som undersökningsmetod eftersom gruppdynamik är ett brett område som kräver reflektion. Gruppdynamik är ett stort område och man kan se på många olika faktorer. Intervju som undersökningsmetod möjliggör att jag kan ställa lämpliga följdfrågor för att få en djupgående förståelse och eventuella missförstånd kan klaras upp. Datainsamlingen indelades i denna forskning i två olika faser.

Inom fenomenografi arbetar forskaren oftast med öppna kvalitativa intervjuer. Respondenterna svarar på intervjufrågorna och beskriver sina tolkningar av ett fenomen med egna ord (Patel & Davidson, 2011, s. 33). I den fenomenografiska intervjun formuleras inte frågorna så att respondenterna kan ge rätt eller ett passande svar utifrån vad intervjuaren tycker. En central utgångspunkt inom fenomenografien är att det inte finns ett rätt eller passande svar. (Starrin & Svensson, 1994, s. 123) I min undersökning fokuserar jag på deltagarnas egna uppfattningar av gymnastikundervisningen. I den meningen eftersträvas en beskrivning av de unika erfarenheterna snarare än någon viss typ av svar. Deltagarna i undersökningen är dessutom valda för att maximera variationen av upplevelser av det undersökta fenomenet.

Trost (2010, s. 41) skriver att termen strukturerad/ostrukturerad intervju används i olika betydelser av olika forskare. Min intervju är strukturerad i det avseendet att den håller sig till ett och samma tema. Andra avser med strukturerad intervju att den strikt följer på förhand gjorda frågor (Trost, 2010, s. 41). I det avseendet är min intervju ostrukturerad eftersom jag ställer olika följdfrågor till informanterna beroende på vad de säger. Stukát (2011) beskriver ostrukturerade intervjuer som att intervjuaren vet vilka ämnesområden som ska behandlas i intervjun, men intervjuaren ställer frågorna i den ordning som passar situationen bäst. För att få en översikt av vilka frågor som man har ställt kan forskaren använda sig av en checklista. Intervjuaren kan omformulera frågorna vid behov så att respondenterna har lättare att förstå frågorna (Stukát, 2011, s. 44).

Enligt Dalen (2008) skiljer man på öppna, strukturerade eller fokuserade intervjuer. En öppen intervju innebär att respondenterna ska berätta fritt om sina livserfarenheter. Metoden kräver mycket av intervjuaren eftersom frågorna inte är färdigt strukturerade. Även respondenterna bör vara villiga att öppna sig för att metoden ska bli lyckad. En strukturerad intervjuform kan kännas tryggare för intervjuaren eftersom man har frågorna färdigt gjorda. I en semistrukturerad intervju har intervjuaren format frågorna färdigt kring bestämda ämnen som forskaren har valt ut på förhand. (Dalen, 2008, s. 30-31) Detta är enligt Trost (2010, s. 41-42) en kvalitativ intervju vilket också kan kallas informell intervju, djupintervju eller fokusintervju. Jag bestämde på förhand vilka teman som min intervju skulle behandla och dessa teman var relaterade till mina forskningsfrågor. Frågorna ställdes i samma ordning till alla informanter. Mina fokusintervjuer kan beskrivas som halvstrukturerade, eftersom de har bestämt tema och ställer frågorna i en viss ordningsföljd, men jag har unnat mig att ställa varierande följdfrågor.

4.4 Val av informanter

Jag valde att intervjua elever från fyra olika gymnastikgrupper. Eleverna går i årskurs åtta. Jag valde årskurs åtta eftersom eleverna har lärt att känna varandra och är i ett sensitivt stadium i sin utveckling i och med puberteten, vilket kan ge intressanta implikationer för min undersökning. Två av gymnastikgrupperna är könsheterogena

grupper och de två andra grupperna är könshomogena grupper. Respondenterna går i två olika skolor i Österbotten och de könsheterogena grupperna har en manlig och kvinnlig lärare. Gruppen med endast flickor har en kvinnlig gymnastiklärare, medan pojkarna har en manlig gymnastiklärare. En lärare säger att bakgrunden till att man har könsheterogena grupper är att de dåvarande gymnastiklärarna på mitten av 1990-talet bestämde sig för att ändra från könshomogena grupper till könsheterogena grupper i gymnastikundervisningen. Läraren säger att bakgrunden till detta är att de dåvarande gymnastiklärarna resonerade att man i andra ämnen undervisade klassvis och de tyckte att det borde gälla även i gymnastiken. En lärare i den andra skolan säger att tradition är orsaken till att man undervisar flickor och pojkar skilt och läraren upplever att skolan inte behöver ändra på systemet.

För att få fokusgrupper där respondenterna har liknande attityd gentemot gymnastikundervisningen, använder jag mig av strategiskt urval i min undersökning. Trost (2010) säger att då man gör gruppintervjuer eller fokusgruppsintervjuer vill ha tydlig variation mellan grupperna, men liten variation inom grupperna. När man gör ett strategiskt urval börjar man att välja ut variabler eller kännetecknande drag som har teoretisk betydelse. Efter att man har valt variabler ska man skilja åt värden eller egenskaper så att de blir iakttagbara. I den tredje fasen väljer forskaren ut kategorier eller variabelvärden. Om man vill dela in respondenterna enligt ålder, måste man dra gräns vid när t.ex. en ung person räknas som medelålders kvinna eller man. I det fjärde momentet skapas en egenskapsrymd, där man delar upp variablerna i celler. Slutligen fylls cellerna med intervjupersonerna. Cellerna ska representeras av åtminstone en person (Trost, 2010, s. 138-139). I min undersökning svarade eleverna på en enkät (Bilaga 4) som jag hade skapat. Fokusgruppernas sammansättning bildades utifrån respondenternas svar på enkäten. Jag grupperade dem i negativgrupp, neutralgrupp eller positivgrupp. Då hade respondenterna ungefär samma inställning till intervjusituationen som gjordes i små grupper.

Tidström och Nyberg (2012, s. 129) säger att det är viktigt att tänka på att informanterna ska kunna svara på frågorna, det vill säga att de förstår frågorna eller instruktionerna. Intervjuerna krävde ingen förhandskunskap av informanterna, utan undersökningen utgick från deras erfarenheter kring gruppdynamik (Tidström & Nyberg, 2012, s.128). När man intervjuar barn och ungdomar är det viktigt att de har

förtroende för intervjuaren innan intervjun påbörjas. Om respondenterna känner sig pressade kan det leda till att de svarar på frågorna på ett visst sätt. Intervjuaren måste även se till att respondenterna förstår frågan rätt, annars kan den väcka förvirring hos dem. Barn och ungdomar kan också tänka att det finns rätta svar som intervjuaren vill höra och att de bör ha en viss inriktning när de svarar. (Dalen, 2008, s. 45) När jag gjorde intervjuerna i fokusgrupperna fick de anvisningar att vara så ärliga som möjligt och att det inte finns några rätt eller fel svar.

4.5 Undersökningens genomförande

Innan man kan börja sin undersökning måste man försäkra sig om att man har tillstånd att göra forskningen (Dalen, 2008, s.37). Jag tog kontakt med skolornas rektorer via e-post i början av januari år 2018. Tillstånd ska begäras av rektorn vid undersökningar vid skolor (Tidström & Nyberg, 2012, s. 129). Jag redogjorde för forskningens syfte och frågade om jag kunde intervjua två gymnastikgrupper i årskurs 8. Rektorerna godkände min förfrågan och sade vilka lärare jag skulle kontakta. Tidström och Nyberg (2012, s. 130) understryker att den första kontakten bör tas cirka fyra veckor innan intervjun ska ske, vilket jag höll mig till. Som nästa steg skickade jag e-post till gymnastiklärarna och berättade om undersökningen. Jag utlovade skolan, eleverna och lärarna konfidentialitet i min undersökning. Gymnastiklärarna kontaktade elevernas vårdnadshavare via Wilma och begärde tillåtelse att delta i min undersökning. Wilma är en webbsida som används för kontakt mellan hem och skola. Jag kom överens om tidpunkt och plats för intervjun med varje lärare enskilt.

I slutet på februari besökte jag skolorna och eleverna fick svara på min enkät. Först fick eleverna svara på en enkät och jag kunde utifrån enkäten skapa fokusgrupper. Beroende på hur eleverna svarade delade jag in dem i mindre fokusgrupper och jag försökte dela in så att de hade gett likartade svar på enkäten. Detta gjordes för att få maximal variation på svaren. En grupp kunde bestå av 3-5 elever och i intervjuerna framkommer det inte vem som har sagt vad.

Ungefär två veckor senare hade jag delat in eleverna i fokusgrupper och intervjuade så många grupper jag hann under en gymnastiklektion. Det tog ungefär en månad att få alla grupper intervjuade. Intervjufrågorna förbereddes innan intervjuerna och gjordes så att de tog fram olika aspekter av forskningsfrågorna. Jag diskuterade intervjufrågorna tillsammans med min handledare, hon granskade dem och gav mig tillåtelse att använda dem. Detta tillvägagångssätt rekommenderas av Tidström och Nyberg (2012, s. 129). Trost (2010) poängterar att det är viktigt att respondenterna tillåter att man spelar in intervjun (Trost, 2010, s. 75). Alla fokusgrupper i båda skolorna gav tillåtelse till att jag fick banda in intervjuerna. Jag började intervjun med att presentera mig och min undersökning. Jag bad om tillåtelse att spela in intervjuerna med min iPad samt informerade om att de raderas efter transkriberingen och alla elever godkände detta. Dalen (2008) rekommenderar att man spelar in när man gör en kvalitativ intervju, eftersom det är viktigt att man får respondenternas egna ord (Dalen, 2008, s.33).

Trost (2010) säger att man ska fundera på platsen där intervjun sker före man verkställer den. Det ska inte finnas några åhörare och bäst är det om man inte blir störd under intervjun (Trost, 2010, s. 65). Två av intervjuerna gjordes i tomma omklädningsrum i skolan. De andra intervjuerna gjordes i ett tomt rum i anslutning till gymnastikutrymmet. Under de här intervjuerna förekom det inga störande element. Intervjuerna inleddes med bakgrundsfrågor för att få allmän information om informanterna till exempel hurdana grupper de hade i lågstadiet. Gillham (2008) poängterar att det är viktigt att tänka på hur man placerar respondenterna vid intervjutillfället. Sätter man sig i en ring kan det kännas som en lek och bli manipulativt. Jag satt med respondenterna runt ett bord, vilket även Gillham rekommenderar. Då har man även möjlighet att sätta bandspelaren mitt på bordet (Gillham, 2008, s. 2008).

4.6 Databearbetning och analys av data

Jag transkriberade alla intervjuer med programmet Express Scribe Transcription Software och transkriberingen tog totalt cirka 32 timmar. Totalt transkriberades 20

intervjuer, tio fokusgrupper per skola. Intervjuernas längd var mellan 15 minuter och 40 minuter.

När intervjuerna har transkriberats sker den fenomenografiska analysen i fyra steg:

1. Bekanta sig med data
2. Observera likheter och olikheter i respondenternas utsagor
3. Kategorisera respondenternas uppfattningar i beskrivningskategorier
4. Fördjupa sig i den underliggande strukturen i kategorisystemet. (Patel & Davidson, 2011, s. 33)

I analysen ska forskaren läsa sitt material och sortera ut det som framkommer tydliga mönster. Kategorierna får inte överlappa varandra och de ska kunna skiljas ifrån varandra. Uppfattningar om ett fenomen som bildar resultatet av analysen heter undersökningens utfallsrum. Människans uppfattningar kan förändras, t.ex. genom utveckling och lärande, därför är syftet med fenomenografin inte att hitta en slutgiltig struktur (Patel & Davidson, 2011, s. 33).

Alla intervjuer skrevs ut och bearbetades genom att jag underströk det mest relevanta av vad som sades. Jag delade in elevernas svar i olika områden. Ett sådant område kunde till exempel vara samarbete eller konflikt. Områdena delades in i olika aspekter, till exempel finns under rubriken samarbete aspekter som stämning och ledarroll. Jag har gjort min analys som en innehållsanalys vilket enligt Tidström och Nyberg (2012, s. 135) innebär att man systematiskt grupperar text och går från enskilda uttalanden till större helheter samt sammanför flera utsagor till olika kategorier. I de analyserade utsagorna jämförde jag elevernas svar med varandra och försökte se om det fanns skillnader och likheter i gruppdynamiken mellan könsheterogena och könshomogena grupper. I resultatredovisningen har jag styrkt mina grupperingar av svaren med passande citat av eleverna, vilket Tidström och Nyberg (2012, s. 135) säger att är viktigt när man gör en innehållsanalys.

4.7 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter

Tillförlitlighet, eller reliabilitet, är viktigt i all forskning. Reliabilitet är viktigt för att resultaten skall kunna vara jämförbara. Hög reliabilitet innebär att man vid olika mätningar av samma fenomen får samma eller ungefär samma resultat (Holme & Solvang, 1997, s. 163). Något som höjer tillförlitligheten i undersökningen är att jag har spelat in allt material med min iPad så att jag inte skulle missa något som informanterna sa under intervjun. Jag har även transkriberat det som sagts ordagrant. För att uppnå fullständig tillförlitlighet borde alla frågor ha ställts på exakt samma sätt åt alla elever och alla borde ha fått samma följdfrågor. Min intervju var halvstrukturerad eftersom jag ställde följdfrågor enligt informanternas svar och alla fick därför lite olika följdfrågor.

Trovärdighet, eller validitet, påverkas av om vi mäter det som vi faktiskt avser att mäta och om intervjufrågorna motsvarar detta (Holme & Solvang, 1997, s. 163). Begreppet gruppdynamik har många definitioner och är därför inte lätt att beskriva på ett entydigt sätt. Gruppdynamik består av flera faktorer och i min undersökning har jag tagit fasta på de aspekter som jag upplevde vara viktiga. Någon annan som utför en liknande undersökning skulle kunna ta fasta på andra aspekter och därför få lite annorlunda resultat. Det kallas definitionsmässig validitet (Holme & Solvang, 1997, s. 167). Jag har frågat informanterna om flera aspekter av gruppdynamik vilket höjer validiteten i min undersökning och jag har försökt få en heltäckande bild av gruppdynamik i gymnastikundervisning som möjligt. Undersökningen kan inte garantera att eleverna har svarat ärligt eller inte försökt försköna sanningen. För validiteten är det viktigt att veta hur informanten uppfattar ett ord eller begrepp (Troost, 2010, s. 133). I min undersökning förklarade informanterna ofta hur de såg betydelsen av olika begrepp gällande gruppdynamik och frågade om de var osäkra på vad jag syftade på.

De etiska aspekterna är viktiga i all forskning, informanterna har rätt till integritet och värdighet (Troost, 2010, s. 123). Det är viktigt att tänka på hur man citerar informanterna och hur man framställer deras utsagor. Man får inte ta någonting ur sin kontext eller få det att verka som att informanten menar någonting annat än vad informanten menar. Troost (2010) poängterar att när man utlovar anonymitet menar

man att man inte vet namnet eller andra kännetecken på respondenterna. Det kan jag inte utlova eftersom jag vet namnet på respondenterna. Konfidentialitet är när ingen information som kan identifiera informanten förs vidare (Trost, 2010, s. 61). Jag har garanterat konfidentialitet åt eleverna och skolorna som deltar i min undersökning. Deras identiteter kan inte fås från min avhandling, jag har använt kodnamn som t.ex. grupp 1 så att eleverna förblir anonyma. Före intervjun sade jag åt respondenterna att de ska svara ärligt på frågorna och det som sägs får inte spridas vidare. Holme och Solvang (1997, s. 32) säger att det är viktigt att informanterna får ta ställning till om de vill delta i undersökningen och de ska bli informerade om undersökningens syfte och detta har jag följt.

5 Resultat

Resultatet kommer att presenteras utgående från fokusgruppernas svar.

5.1 Könsheterogen klass 1 (KHE 1)

Resultatet är baserat på intervjuer som gjordes i mindre fokusgrupper. På basis av enkäten fick jag en viss profil av eleverna och kunde kategorisera om respondenterna var positivt, neutralt eller negativt inställda till gymnastik. I enkäten svarade respondenterna på frågor om hur de upplever gymnastiken. Utifrån svaren utformade jag fokusgrupper och gruppernas storlek varierade mellan tre till fem respondenter. En grupp var positivt inställd till gymnastik, två grupper var neutralt inställda till gymnastik och två grupper var negativt inställda till gymnastik. I tabell 1 kommer jag att presentera grupperna, deras attityd gentemot gymnastik och könet på respondenterna.

Tabell 1 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHE 1.

Kriterier	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Grupp 4	Grupp 5
Pojke	X		X		
Flicka	X	X		X	X
Negativ	X	X			
Neutral			X	X	
Positiv					X

Gymnastikgrupp KHE 1 har kvinnlig gymnastiklärare. I denna grupp var könsfördelningen ojämn. Det är flera flickor än pojkar och de har en gruppstorlek på ca. 20 elever. Eleverna kommer från två olika klasser, men har haft samma gruppssammansättning sedan årskurs sju. Eleverna har en gång i veckan obligatorisk gymnastik, respondenterna upplevde att det är för lite gymnastik och tyckte att 2-3 gånger i veckan kunde vara en lämplig mängd. En av fem grupper upplevde att gymnastiken borde vara skild för pojkar och flickor, resten av eleverna ville inte

ändra på gruppindelningen. Respondenterna upplevde att det som är positivt med gymnastiken är att de kan vara sig själva i gruppen samt att lektionerna är varierande. Det som flickorna poängterade är negativt med gymnastik är när pojkarna inte följer lärarens instruktioner, och mycket tid används för tillsägelser. Alla respondenter hade i lågstadiet deltagit i könsheterogen grupp och de upplever att gymnastiken har blivit seriösare i högstadiet och respondenterna anser att gymnastikläraren i högstadiet har mer kunskande inom gymnastik än läraren i lågstadiet hade.

5.1.1 Trivsel

Trivseln upplevde eleverna vara olika i gymnastikgruppen. Fokusgrupperna 3 och 5 trivs i gruppen och upplever att en bidragande faktor till att de trivs i gruppen är den muntra stämningen och att alla känner varandra. De upplever även att färdighetsnivån i gruppen är jämn, och att alla har styrkor och svagheter inom gruppen. Respondenterna betonar hur lite bråk som sker i klassen, om det skulle bli bråk ingriper gymnastikläraren och korrigerar så att lektionen kan fortsätta.

”Jag trivs nog också, det brukar inte vara så mycket bråk eller om det sker något så är nog alltid gymnastikläraren och rättar till det. Och så känns det inte heller som om någon är jättebra. Alltså ingen är som bäst på allt, allihopa har styrkor och svagheter.”

Grupp 5

Grupp 1,2 och 4 upplevde att de inte trivs i gruppen eftersom det finns pojkar i gruppen som drar ner stämningen. De får höra elaka kommentarer om de misslyckas med något under lektionen, och de tycker att stämningen i gruppen skulle bli bättre för båda könen om beteendet skulle upphöra. Enligt alla respondenter så är det inte lika vanligt att flickor häver ur sig elaka kommentarer som skulle dra ner stämningen i gruppen. Grupp 2 väljer att inte ta kommentarerna personligt, men medger att det drar ner stämningen i gruppen.

”Om någon typ bara ropar åt en så är det inte så kul, men man ska inte ta det personligt för ja de är pojkar. De kan stå och ropa: “är du så där

skit?”... Det är väl olika från gång till gång, ibland är allihopa glada och bjuder till men då finns det vissa dagar, som de ska vara negativa och säga hur dålig man är.”

Grupp 2

Fyra av fem grupper tycker att gruppindelningen inte skall ändras. Grupp 3 och 5 ser ingen mening med att vara i skilda grupper, och de tycker att grupsammanhållningen är bättre när de är blandade. Grupp 3 anser ytterligare att gymnastiklektionen inte skulle fungera lika bra i könshomogen gymnastikgrupp, eftersom mycket av tiden skulle gå till att läraren tillrättavisar gruppen. Ytterligare poängterar en respondent att det inte gör något fast pojkarna är fysiskt starkare än flickorna, då de är tillsammans i gruppen ökar grupsammanhållningen. Det som grupp 1 tycker att är negativt med gruppindelningen är att det förekommer elaka kommentarer från pojkarna när flickorna gör något fel. En annan faktor som lyfts fram är att flickorna upplever att de skulle kunna vara sig själva och deltagandet hos flickorna skulle öka om de hade könshomogena grupper. En respondent i grupp 1 tror att det skulle bli bättre stämning för båda könen om man hade skilda grupper för pojkar och flickor i gymnastiken. Grupp 2 anser att de skulle kunna vara mera sig själva i en könshomogen grupp, de tror också att det skulle vara fler elever som deltar aktivt i en sådan grupp.

”Det är mera som, varför skulle man vara delade? Några flickor är kanske inte lika starka som pojkarna, men då får man vara tillsammans och det blir mera som en grupp.”

Grupp 5

”Nå man skulle inte få höra det där att man är ”skit”. Kanske alla skulle kunna vara mera sig själv då, för nu är det som vissa som inte vågar (vara sig själva). De vill inte delta i gymnastiken, de är rädda för vad folk ska säga. Då är det som vissa som vågar vara med och de bryr sig inte.”

Grupp 2

Inom KHE1-gruppen upplevde man stämningen på olika sätt. Grupp 3 med enbart pojkar som respondenter, beskriver stämningen som vild, okoncentrerad och oorganiserad. De tycker själva att det är pojkarna i gruppen som ansvarar för den stämningen. Grupp 2 beskriver gruppen som en stor familj, där stämningen är vild och man ropar på varandra. Grupp 3 poängterar att det inte bara är negativ stämning, utan gruppen är tävlingsinriktad och det är en skämtsam attityd inom gruppen. Grupp 4 tycker att stämningen är bra och fokusgruppen upplever att de flesta gruppmedlemmarna är taggade inför gymnastiken. Grupp 1 upplever att det är dålig stämning i gruppen. Pojkarna i gruppen ropar elaka kommentarer och överlag är det mycket ljud inom gruppen.

”Om man typ misslyckas med något är det typ vissa pojkar som är negativa och ropar hela tiden.”

Grupp 1

5.1.2 Samarbete

Alla fokusgrupper upplever att det finns tydliga ledare av båda könen i gruppen, och dessa ledare styr båda könen i gruppen. Det som kännetecknar ledarna i gruppen är att hen är högljudd och tar uppmärksamheten åt sig. Ledarens humör styr om det är bra stämning i gruppen. Det är även vanligt att ledaren ger negativa kommentarer åt andra i gruppen. I grupp 3 erkände en respondent att hen fungerar som ledare i gruppen. Hen anser att ledarrollen behövs för att få organiseringen att fungera i gruppen. Respondenten motiverar elaka kommentarer som något positivt, hen anser att gruppmedlemmarna börjar prestera bättre när respondenten ropar till dem.

”Mycket ljud, talar mycket och skrattar högt. De är som stor på sig. Ibland kan de nog kommentera ”voi vad skit du är!”, och så gör de själva ingenting.”

Grupp 5

Samarbetet upplever gymnastikgruppen är bra om alla försöker sitt bästa i gruppen. Grupp 3 anser att samarbetet är bättre mellan flickorna än mellan pojkarna i gruppen.

Inom gymnastikgruppen hjälper man varandra och alla respondenter upplever att alla kan delta i gymnastikundervisningen. Respondenterna anser att alla inte lyssnar på varandra, och det är de som är högljudda i gruppen som oftast får taltur. Gymnastikundervisningen är anpassad så att alla i gruppen känner att de kan delta, men respondenterna upplever att många inte vill delta i undervisningen. Grupp 2 säger att idrottsgrenen har stor betydelse för deltagandet. Om några i gruppen inte tycker om idrottsgrenen så är de nog med, men de försöker inte sitt bästa och pratar med varandra istället. Fokusgrupperna upplever att stämningen inte påverkas av om färdighetsnivån är ojämnt. Grupp 2 och 5 tycker att det är bra när man vid bollspel får välja vilken nivå man befinner sig på. Grupp 4 anser att det inte gör något fast man inte kan idrottsgrenen, utan man får hjälp av de andra gruppmedlemmarna.

”Då vi spelar fotboll som jag inte kan så bra är det svårt att hänga med. Men man försöker sitt bästa. De andra i gruppen försöker få med mig i spelet och passar, man hjälper varandra.”

Grupp 4

5.1.3 Respekt och konflikter

Respekt mellan klasskamraterna upplevs olika inom KHE1-gruppen. De respondenter som tycker att de blir respekterade i gruppen känner att klasskamraterna lyssnar på varandra och att man kan vara sig själv i gruppen. Grupp 3 säger att de känner sig respekterade av sina klasskamrater. Grupp 1, 2 och 5 känner sig inte respekterade. De säger att de inte känner sig respekterade på grund av negativa kommentarer. Grupp 1 säger att kommentarerna gör att det sprids negativ stämning i gruppen, och att de känner hur självförtroendet blir sämre. Grupp 5 poängterar att det varierar från dag till dag hur de blir respekterade. Om en gruppmedlem är svag i en idrottsgren får hen höra elaka kommentarer. Grupp 4 upplever att pojkarna i gruppen bara säger emot när de försöker föra fram sina åsikter. De väljer att vara tysta istället för att ta striden.

”Ibland är det vissa pojkar som inte tänker efter vad de säger. De respekterar inte då man säger någonting, de börjar bara säga emot fula

saker. Då är det inte roligt nåmera. Vissa pojkar brukar ropa ”du är skit och du kan ingenting”, då man försöker på nytt är man ännu sämre, jaa det är mest negativt.”

Grupp 1

Alla fokusgrupper upplevde att de blir respekterade av gymnastikläraren. De beskriver respekten som att det känns som att hon bryr sig och vill att alla mår bra i gruppen. Respondenterna säger också att de har en stark tillit till gymnastikläraren, och känner att de kan berätta för henne om de har ett problem. Konflikterna inom gruppen är varierande. Grupp 2 tycker att konflikterna kännetecknas av att de ropar åt varandra, men efter en stund är konflikten glömd. Konflikterna sker ofta mellan två personer eller i mindre grupper, och hela gruppen drabbas inte av den. Konflikten behöver inte startas under lektionen, i allmänhet är det något som har hänt före lektionen som gör att en konflikt skapas. Majoriteten av eleverna i gymnastikgruppen upplever ändå att gymnastikläraren inte behöver vara den som löser konflikterna, utan gruppen själv kan hantera det mesta.

”Ropar åt varandra så slutar det med att ingen pratar. Ingen bryr sig senare, man låter det bara vara. Nästa dag är allt som vanligt.”

Grupp 2

4.2 Könsheterogen klass 2 (KHE 2)

Resultatet är baserat på intervjuer som gjordes i mindre fokusgrupper. På basis av elevernas enkätsvar fick jag en viss profil av eleverna och kunde kategorisera om respondenterna var positivt, neutralt eller negativt inställda till gymnastik. I enkäten svarade respondenterna på frågor om hur de upplever gymnastiken. Utifrån svaren utformade jag fokusgrupper och gruppernas storlek varierade mellan tre och fem respondenter. En grupp var positivt inställd till gymnastik, tre grupper var neutralt inställda till gymnastik och en grupp var negativt inställd till gymnastik. I tabell två presenteras grupperna, deras attityd gentemot gymnastik och könet på respondenterna.

Tabell 2 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHE 2.

Kriterier	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Grupp 4	Grupp 5
Pojke		X			
Flicka	X		X	X	X
Negativ	X				
Neutral		X	X	X	
Positiv					X

Gymnastikgrupp KHE 2 har en manlig gymnastiklärare. Också i denna grupp var könsfördelningen ojämn. Gruppens storlek är ca. tjugo elever och sjutton elever deltog i intervjun. Eleverna kommer från två olika klasser, men har haft samma gruppammansättning sedan årskurs sju. Eleverna har denna period obligatorisk gymnastik en gång i veckan, om inte eleverna har valt tillvalsgymnastik. Respondenterna upplever att gymnastik en gång i veckan är för lite och skulle vilja ha åtminstone 2-3 gånger i veckan. Grupp 1 var den enda gruppen som kunde tänka sig att ändra gruppindelningen till könshomogena grupper. Majoriteten av respondenterna upplever gymnastikundervisningen neutralt. De tycker om att röra på sig och att ha roligt tillsammans med gruppen. Grupp 2 som bestod av endast pojkar, tycker att gymnastik är tråkigt då vissa i klassen inte försöker och inte deltar i

undervisningen aktivt. Respondenterna tycker att gymnastikundervisningen i högstadiet har blivit seriösare och respondenterna tycker att de får lära sig olika idrottsgrenar bättre. Grupp 1 saknar utomhusgymnastiken i lågstadiet och tycker att man borde ha mer utomhusgymnastik i högstadiet. Alla respondenter hade könsheterogen gymnastikgrupp i lågstadiet.

5.2.1 Trivsel

Eleverna upplevde trivseln olika i gruppen. Tre grupper (grupp 3, 4 & 5) trivs bra i gymnastikgruppen. Kompisar och gruppens gemenskap är faktorer som gör att respondenterna trivs. Respondenterna upplever att det är en bra blandning med elever som idrottar på fritiden och elever som inte gör det. Grupp 3 tycker att gruppen kommer bra överens, men upplever att pojkarna i gruppen inte lyssnar på dom. Två grupper (grupp 1 & 2) var inte helt nöjda med trivseln i gruppen. Både grupp 1 och 2 upplever att alla inte försöker sitt bästa i gruppen, vilket drar ner på trivseln. Grupp 1 upplever även att alla i gruppen inte försöker sitt bästa. De berättar även att gruppen är indelad i de som bryr sig i skolan och de som inte bryr sig i skolan. Om eleven försöker sitt bästa, är det inte roligt att hamna tillsammans med de som inte försöker.

”Alltså vi har som i vår klass vi som bryr oss lite mera om skolan i en grupp. Så är det ett gäng som låtsas vara coola och bryr sig inte alltid om läxor och prov. Då är det inte bra om man hamnar i en grupp med någon som inte bryr sig alls och bara står.”

Grupp 1

Respondenterna är oeniga om gruppindelningen. Tre grupper (grupp 3, 4 & 5) vill inte ha någon ändring i gruppindelningen. Alla respondenter som svarade var flickor och de tycker att pojkarna i gruppen är nära vänner. Respondenterna tycker att det är för lite pojkar i gymnastikgruppen och skulle vilja ha flera pojkar i gymnastikgruppen. Grupp 5 upplever att pojkar inte bidrar med att lektionen blir

stökig. Samma grupp tror att stämningen i en könshomogen grupp skulle bli stel.

”Nå det finns så många flickor som inte är sportiga av sig. Det skulle inte bli till något, det skulle vara så där ganska tyst och ganska stelt.”

Grupp 5

I två grupper skulle man vilja ändra på gruppindelningen. Grupp 2 anser att det är för många som bara står och inte deltar aktivt i undervisningen. Respondenterna tycker att de borde göra någonting annat, istället för att bara stå. De vill inte ha könshomogena grupper i gymnastik, eftersom spelet blir för aggressivt om det är bara pojkar i gymnastikgruppen. Grupp 1 vill ha könsheterogena grupper, men vill ändra på gruppindelningen så att eleverna skulle vara indelade i nivågrupper. Med nivågrupper menar de att eleverna skulle bli tilldelade grupper beroende på hur intresserade de är av gymnastik. Det som de tycker att skulle vara positivt med en könshomogen grupp är att de skulle känna sig trygga med sig själva och de skulle våga göra mera under gymnastiklektionerna.

”Då kanske man vågar lite mera och så där och man är trygg med sig själv. Det beror på vilka pojkar det är, för vissa är så där att gör man någonting fel och man är i samma lag, så är det bara “voi huhu”. Men vissa pojkar bryr sig inte alls. Vissa är sådana tävlingsmänniskor så man är bara som “det är inte så stor skillnad?”.”

Grupp 1

Majoriteten av respondenterna upplever att stämningen i gruppen är god. Gruppmedlemmarna känner varandra bra och de tycker att alla kan vara med varandra inom gruppen. Grupp 5 ser en utveckling inom gruppens gemenskap. I årskurs 7 var eleverna delade i små grupper, men nu känner de att alla kan vara med varandra. Grupp 1 tycker inte att stämningen i gruppen är god. I gruppen förekommer det elaka blickar bland eleverna och de upplever att vissa i gruppen ser ner på andra. Elaka kommentarer förekommer också och elever som sportar ser ner på de som inte håller på med någon sport. Det är mera flickor än pojkar i gruppen som säger elaka kommentarer.

5.2.2 Samarbete

Det var bara en grupp som inte upplever att det finns tydliga ledare i gruppen. Grupp 2 tycker att ledare finns i tillvalsgymnastiken, men inte i denna gymnastikgrupp. De tycker att alla är på samma nivå och att ingen i gruppen vill styra. Alla andra grupper anser att det finns tydliga ledare i gruppen. Det som kännetecknar en ledare enligt respondenternas utsagor är att de är pratsamma och tar plats i gruppen. Ledarna i gruppen är oftast flickor och det finns ledare som bidrar med positiv samt negativ stämning. En respondent i grupp 1 känner sig som en ledare i gruppen, men hon försöker sporra de andra i gruppen. Samma grupp berättar att det finns ledare i gruppen som trycker ner andra och ger elaka blickar.

”Ja de försöker trycka ner andra, för att själva som lysa. Och då finns det sådana som lyfter upp alla som är som ”kom igen nu gör vi det här!”

Grupp 1

Samarbetet i gruppen tycker de flesta fokusgrupper att fungerar bra. Grupp 5 tycker att det är god gruppsammanhållning i gruppen. Grupp 4 tycker att alla trivs med varandra i gruppen, vilket bidrar till det goda samarbetet. Grupp 1 poängterar att samarbetet har blivit bättre i årskurs 8 än vad det var i årskurs 7. De upplever att alla i gruppen har kommit närmare varandra. Det var bara grupp 2 som inte upplever att samarbetet är bra i gruppen. De motiverar det med att vissa är med och vissa står bara under lektionen. När de försöker få med dem i spelet genom att säga till, så ropar de bara tillbaka.

”Det hjälper inte vad man säger åt dom. Så om man säger ”gå inte bara”, så ropar de åt en.”

Grupp 2

Alla respondenter upplever att de får hjälp av andra gruppmedlemmar och hjälper till om det behövs. Tre grupper (1,2,5) tycker att alla i gruppen inte har möjlighet att komma till tals och bli lyssnad på. Grupp 5 tycker att alla i klassen bara pratar i mun på varandra och lyssnar inte särskilt bra på varandra. Grupp 1 berättar att vissa elever

i gruppen inte vågar prata eftersom det kan ge elaka blickar. De som anses vara populära i gruppen tillåter inte vissa att prata och lyssnar inte på idéer som ges. Alla respondenter tycker att alla kan och får vara med i gymnastiken, de håller även med om att alla inte vill delta i gymnastikundervisningen. Orsaken till att de inte vill delta är att det är någon idrottsgren de inte tycker om. Men det finns också elever i gruppen som inte vågar försöka sitt bästa eftersom de är rädda att skämma ut sig inför resten av klassen. De som inte deltar i gymnastik brukar stå på sidan eller så syns det tydligt att de inte försöker sitt bästa under lektionen. Det finns både pojkar och flickor som inte deltar i undervisningen. Beteendet upplevs som något negativt bland gruppmedlemmarna. Alla respondenter anser att stämningen är bäst om färdighetsnivån är jämn. Respondenterna motiverar det med att det är flera som deltar i spelet om färdighetsnivån är jämn.

”Alla är med, de behöver inte vara jättebra på det, men bara man ser att de försöker!”

Grupp 2

5.2.3 Respekt och konflikter

Gruppmedlemmarna känner att de blir respekterade av sin klasskamrater. Grupp 4 tycker att respekt visas i t.ex. bollspel då man passar åt alla i gruppen. De poängterar även att klasskamraterna lyssnar och hjälper om man inte kan en sak direkt. Att ingen säger någonting fult och man blir respekterad bara man försöker, tycker grupp 3 att är respekt. Grupp 5 upplever att ingen säger någonting elakt åt någon, och om det skulle vara något elakt så är det ett skämt.

”Om vi t.ex. spelar fotboll passar de och säger att jag är bra typ. Ingen kallar mig dålig någongång. Bara på skämt kanske... Jag skulle nog kunna säga åt er att ni är dåliga, men ni skulle ändå tå det som ett skämt och man blir inte sur av det. Men jag skulle inte säga åt vem som helst, jag skulle bara typ säga åt de som jag känner.”

Grupp 5

Gymnastiklärarens respekt gentemot eleverna upplever alla respondenter är bra. Respondenterna tycker att han lyssnar på eleverna och att de kan prata med honom vid problem. De tycker även att han visar respekt då han säger att om de inte kan en idrottsgren, behöver de inte göra det helt fullt ut. I gruppen förekommer det sällan konflikter och om en konflikt skulle utbryta klarar respondenterna själva av att hantera den. Gymnastikläraren hamnar sällan att ingripa vid konflikter. Grupp 1 orkar inte bry sig om det skulle bli en konflikt i gruppen. De tycker att det är onödigt att sätta tid på att argumentera med de som anses vara populära i gruppen.

”Om det är någonting som irriterar mig, så brukar jag inte bry mig riktigt. Jag orkar inte bry mig. Jag vill inte ta en konflikt med de som är populära, så om de har någonting blandar jag mig inte i det. Inte orkar man sätta tid på det.”

Grupp 1

5.3 Könshomogen klass 1 (KHO 1)

Resultatet är baserat på intervjuer som gjordes i mindre fokusgrupper. Utifrån svaren utformade jag fokusgrupper och gruppernas storlek varierade mellan tre till fem respondenter. Fyra fokusgrupper var positivt inställda till gymnastik, inga fokusgrupper var neutralt inställda till gymnastik och en fokusgrupp var negativt inställd till gymnastik. I tabellen kommer jag att presentera grupperna, deras attityd gentemot gymnastik och könet på respondenterna.

Tabell 3 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHO 1.

Kriterier	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Grupp 4	Grupp 5
Pojke					
Flicka	X	X	X	X	X
Negativ	X				
Neutral					
Positiv		X	X	X	X

Gymnastikgruppen KHO 1 har en gruppstorlek på drygt femton flickor. Eleverna kommer från två olika klasser, men har haft samma grupsammansättning sedan årskurs sju. Respondenterna skulle inte vilja ändra på gruppstorleken, de upplever att den är bra. Obligatoriskt antal lektioner på gymnastiken varierar mellan 1-2 gånger i veckan beroende på period, om respondenterna fick välja antal gymnastiklektioner skulle det vara åtminstone 2-3 gånger per vecka. Tre grupper tycker att gymnastiken ska hållas skilt för pojkar och flickor, två grupper tycker att det är ingen skillnad och skulle kunna tänka sig att ha gymnastik tillsammans med pojkar. Respondenterna upplever att gymnastik är ett roligt ämne då de får röra på sig och när gymnastikläraren visar engagemang och bidrar med positiv stämning till gruppen. Idrottsgrenen har också en betydelse för hur eleverna upplever gymnastikundervisningen. I lågstadiet har alla grupper haft könsheterogena grupper i gymnastik. Alla grupper anser att gymnastikundervisningen har blivit bättre i högstadiet än gymnastiken i lågstadiet. Respondenterna upplever att undervisningen

är mer varierande i högstadiet och gymnastikläraren visar mer engagemang och bidrar med positiv stämning till gruppen. I lågstadiet upplevde tre grupper (1,3,4) att pojkarna tog över spelet och att de inte kunde delta aktivt i olika bollspel.

”Flickorna blev jätteunderskattade i gymnastiken, liksom när man hade med pojkarna så kunde de säga: ”de kan inte göra någonting”, ”vårt lag måste vinna, inte kan vi passa åt dom där”.”

Grupp 4

5.3.1 Trivsel

Alla grupper upplever att de trivs i gymnastikgruppen. De upplever att gemenskapen är god och att man kan vara sig själv i gruppen. Respondenterna tycker att det är positiv stämning inom klassen och att ingen i gruppen lämnas utanför. Grupp 1 anser att det förekommer mindre grupper inom klassen och att man kunde blanda om i gruppen så att bästa vännerna inte hela tiden är med varandra.

”Man är ganska så där uppdelade med vem som man är med hela tiden. Man skulle kunna ha lite så där att man blandar om.”

Grupp 1

Respondenterna tycker olika om förändring i gruppindelningen. De upplever att de känner varandra bra i gruppen och de har blivit vana med hur gruppen fungerar. Grupp 1 poängterar att spelet fungerar bättre i en könshomogen grupp. Två grupper (grupp 2 och 5) skulle kunna tänka sig att ha könsheterogena grupper i gymnastik. Grupp 2 tror att det skulle bli mera utmaningar om pojkarna skulle vara med i undervisningen. Grupp 5 tycker att det skulle vara roligt att pröva att ha pojkarna med i gymnastiken. Grupp 4 är negativt inställd till att ha könsheterogen grupp. Erfarenheterna från gymnastiken i lågstadiet gör att de hellre är i en könshomogen grupp. Det som de tycker att skulle vara positivt med att ha pojkarna med i gymnastiken är att de skulle lära känna dem bättre.

”Man lär ju typ känna dem också, ja man lär känna pojkarna bättre då också. För man märker då man ska ha sådana där grupparbeten i klassen så nog far ju flickorna med flickorna, jag tror inte det skulle vara så ifall man ens skulle ha typ gymnastik tillsammans.”

Grupp 4

Grupp 1 anser att man vågar göra mera på gymnastiklektionen om man är skild från pojkarna. De anser också att gruppen är tävlingsinriktad, men det är mera på skoj och de upplevde att pojkarna i lågstadiet gjorde det till något negativt. Alla grupper tycker att stämningen inom gruppen är bra. Det som bidrar till den goda stämningen är att respondenterna kan vara sig själva i gruppen och de kommer bra överens. Humorn inom gruppen beskrivs också som stämningshöjande. Grupp 1 tycker att stämningen överlag är ganska bra, men ibland förekommer det dömande blickar inom gruppen.

5.3.2 Samarbete

Tre grupper (2,3,5) upplever att det inte finns tydliga ledare i gruppen. Grupp 1 anser att det finns tydliga ledare i gruppen. De kännetecknas av att de alltid vill vara först och skryter på sig själva. Detta upplevs som något negativt eftersom respondenterna i gruppen känner att det trycker ner andra. Grupp 4 tycker att ledarna i gruppen bidrar med positiv stämning till gruppen och har inte märkt av negativa ledare inom gruppen. En i gruppen erkänner att hon fungerar som ledare, men hon tycker att hon inte säger någonting negativt åt andra, utan hejar och uppmuntrar andra i gruppen.

”Men inte på ett negativt sätt att jag liksom står och skriker ”vad håller ni på med?”. Utan det är mera som så där ”nu kör vi”, ”var med nu”, ”kom igen nu”, ”du kan nog bättre”, eller så där peppar varandra typ.”

Grupp 4

Överlag upplever respondenterna att samarbetsförmågan är god i gruppen eftersom de känner varandra bra. Respondenter betonar att det inte har någon skillnad med vem man samarbetar i gruppen, men samarbetet fungerar bättre om man är bättre

bekant med personen. Grupp 1 tycker att det inte går att samarbeta lika bra med personer som har lägre färdighetsnivå inom någon viss idrottsgren än vad de själva har.

”Vissa är som sämre på olika saker och om man är då en av de här bättre så är det jobbigt att fara med dem.”

Grupp 2

Två grupper (grupp 2 och 5) upplever att alla lyssnar på varandra och att de har möjlighet att prata inför gruppen när de tycker. De poängterar att alla inte pratar lika mycket. Det beror på elevens personlighet. Resterande grupper (1,3,4) tycker att man inte lyssnar på varandra inom gruppen. Grupp 1 säger att det beror på situationen. Om eleverna får önska nästa lektions innehåll, är det oftast den elev som upplevs ha högst rang som får sin vilja igenom. De tycker att andra i klassen lyssnar på dem, men oftast känner de att de blir nekade om de säger något. Grupp 3 tycker att många inte lyssnar på lärarens instruktioner och läraren hamnar att upprepa instruktionerna.

”Det beror lite på hur situationen är. Om det är så som så där att vad ska vi ha nästa gymnastiklektion och så säger någon typ volleyboll och någon annan säger basketboll. Så om det är någon med lite högre rang blir det volleyboll. Det blir inte hon där som kanske inte alltid blir lyssnad på.”

Grupp 1

Alla respondenter upplever att alla kan vara med och får vara med i gymnastikundervisningen. Grupp 5 anser att man har många olika idrottsgrenar i gymnastiken, så det finns något för alla. De tycker att alla behövs i gruppen och beskriver det som en styrka. Grupp 3 och grupp 4 betonar att det inte finns krav på att man måste kunna en sak för att kunna delta i undervisningen. Gymnastikläraren brukar säga att de ska göra det på sin egen nivå och inte bli arga om eleverna som försöker inte klarar av det. I årskurs 7 var det vanligare att eleverna var osäkrare och inte deltog i spel. På årskurs 8 försöker alla vara med. När respondenterna skulle svara på frågan om alla vill delta i gymnastikundervisningen, var det bara grupp 5 som tycker att alla i gruppen vill vara med i undervisningen. Respondenterna

upplever att det inte påverkar stämningen negativt om alla inte är med och att det är flera i gruppen som tänker mera positivt än negativt. De andra grupperna anser att alla i gruppen inte vill vara med, och det är oftast idrottsgrenen som styr deltagandet. Om eleverna inte deltar så står de vid sidan och ser på eller så är de med i spelet men försöker tydligt inte sitt bästa, fast de skulle kunna prestera bättre.

”Nog de flesta iallafall, men det finns ju de som inte är lika taggade, som inte är lika motiverade att göra det vi ska göra. De blir som så där ifall det är något som de inte vill göra eller som de inte tycker om att göra, så kan det vara att de presterar mindre. Jag tycker att även fast man inte tycker om det så kan man nog försöka ha kul iallafall. Och inte laga som sagt en negativ stämning som drabbar alla.”

Grupp 4

Majoriteten av grupperna (3,4,5) upplever att stämningen i gruppen är bättre om färdighetsnivån är ojämn. Respondenterna anser att man kan lära sig av varandra om färdighetsnivån är ojämn. De medger att det kan vara jobbigt ibland att känna sig sämre, men tycker att det är bra att man kan ta modell och lära sig av andra. Grupp 1 och grupp 2 tycker att stämningen är bättre om färdighetsnivån är jämn. De motiverar det med att man inte behöver känna sig pressad om man är sämre på idrottsgrenen om alla är ungefär på samma nivå. I gymnastikgruppen kan elever som har högre färdighetsnivå välja att inte prata med de som har lägre färdighetsnivå fast de är i samma lag.

”I mitt fotbollslag finns det de som är lite bättre och de som är lite sämre. De som är bättre pratar inte med de som är sämre. De håller sig till sin egna grupp.”

Grupp 2

5.3.3 Respekt och konflikter

Alla respondenter upplever att respekten mellan klasskamraterna är god. Respondenterna beskriver att respekt uttrycks genom att det är positiv stämning inom

gruppen och att klasskamraterna lyssnar på varandra. Grupp 1 tycker att vissa gruppmedlemmar visar bättre respekt än andra. Grupp 5 anser att respekten mellan klasskamraterna har blivit bättre i högstadiet än vad den var i lågstadiet. I lågstadiet var det vanligt att eleverna visade elaka kommentarer om någon i gruppen. De tycker även att det inte förekommer klagomål mellan gruppmedlemmarna i högstadiet.

”I lågstadiet stod ju folk typ och visade åt varandra, så hörde man att de stod och pratade om en. Det har jag inte upplevt i högstadiet att någon skulle ha gjort. I lågstadiet klagade de på om man gjorde något fel, det tycker jag inte att man gör här.”

Grupp 5

Gymnastiklärarens respekt gentemot gruppen upplever respondenterna är bra. Respondenterna upplever att gymnastikläraren lyssnar på dem och hon låter alla i gruppen göra gymnastikuppgifterna i egen takt. Alla grupper tycker att det sällan förekommer konflikter inom gruppen, men respondenterna ser olika på hur en konflikt kan vara. Grupp 3 och Grupp 5 tycker att gruppen klarar av att kompromissa om det skulle uppstå en konflikt och de anser att gymnastikläraren inte behöver komma emellan och reda ut konflikten. Båda grupperna beskriver regelbråk och oeniga åsikter kring idrottsgrenen som de vanligaste konflikterna. I grupp 4 tycker man att gruppen har blivit mognare, och de flesta konflikterna var på årskurs 7. De tycker att gruppen kommer bra överens och om det skulle uppstå en konflikt så är det gymnastikläraren som har sista ordet. Respondenterna upplever att det är bäst om gymnastikläraren ingriper vid konflikter. Grupp 1 upplever att utfrysning förekommer om en konflikt uppstår. Fokusgruppen menar att det finns flera gruppmedlemmar i gymnastikgruppen som klarar av att lösa konflikter, men sedan finns det också gruppmedlemmar som inte försöker. Överlag anser de att gymnastikläraren inte behöver ingripa vid konflikter, utan gruppen klarar själv av att lösa det.

”Det är typ så där att om någon bråkar med någon så pratar de inte med henne sedan efter.”

Grupp 1

5.4 Könshomogen klass 2 (KHO 2)

Resultatet är baserat på intervjuer som gjordes i mindre fokusgrupper. På basis av enkäten fick jag en viss profil av eleverna och kunde kategorisera om respondenterna var positivt, neutralt eller negativt inställda till gymnastik. I enkäten svarade respondenterna på frågor om hur de upplever gymnastiken. Utifrån svaren utformade jag fokusgrupper och gruppernas storlek varierade mellan tre till fem respondenter. Tre fokusgrupper var positivt inställda till gymnastik, en fokusgrupp var neutralt inställd till gymnastik och en fokusgrupp var negativt inställd till gymnastik. I tabellen kommer jag att presentera grupperna, deras attityd gentemot gymnastik och könet på respondenterna.

Tabell 4 Presentation av fokusgruppernas sammansättning i KHO 2.

Kriterier	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Grupp 4	Grupp 5
Pojke	X	X	X	X	X
Flicka					
Negativ	X				
Neutral		X			
Positiv			X	X	X

Gymnastikgrupp KHO 2 har en manlig gymnastiklärare. Gruppstorleken är ca. tjugo pojkar och respondenterna tycker att gruppstorleken är bra för undervisningen. Eleverna kommer från två olika klasser, men har haft samma gruppssammansättning sedan årskurs sju. Obligatoriskt antal lektioner i gymnastik varierar mellan 1-2 gånger i veckan beroende på perioden. Respondenterna skulle vilja att obligatorisk gymnastik skulle ändras till 2-3 gånger per vecka. Alla respondenter föredrar att ha gymnastikundervisningen skild mellan pojkar och flickor. Majoriteten av respondenterna förhåller sig positivt inställda till gymnastiken och tycker att gymnastik är roligt för att de får möjlighet att röra på sig. De tycker också att det är bra då de har möjlighet att välja om de vill spela i hårdare eller lugnare tempo. Det enda som upplevdes tråkigt är undervisning i gymmet. I lågstadiet hade

respondenterna haft gymnastik i både könshomogena och könsheterogena grupper. Alla respondenter tycker att gymnastikundervisningen har blivit bättre i högstadiet än vad den var i lågstadiet. De upplever att undervisningen har blivit mer seriös och det förekommer inte lika mycket bråk mellan eleverna. Respondenterna poängterar även att det är mera fokus på att lära sig idrottsgrenar i högstadiet.

5.4.1 Trivsel

Alla respondenter känner att de trivs i gymnastikgruppen. Kompisarna är en gemensam faktor som gör att respondenterna trivs i gruppen. Grupp 3 tycker att gymnastiken har bidragit till att man har fått nya vänner i skolan. Grupperna 1, 2 & 4 tycker att lärarens motiverande inställning gör att de trivs i gruppen. Inga respondenter skulle kunna tänka sig att byta till en könsheterogen gymnastikgrupp. Grupp 5 tycker att det är kompisarna i gymnastikgruppen som gör att de trivs. Grupp 2 tycker att de vågar spela hårdare i en könshomogen grupp och de tycker att de kommer bättre överens med pojkar. Det som de tycker skulle vara positivt med att vara i en könsheterogen grupp är att de skulle lära känna flickorna bättre.

Inte känner jag riktigt bra nå flickor just nu. Man skulle kanske lära känna dem lite bättre.

Grupp 2

I grupp 1 skulle man vilja ändra så att gymnastiken skulle bli indelad i nivågrupper. Då skulle eleven själv ha möjlighet att välja om de vill satsa på gymnastik, eller om de vill vara i en grupp som tar det lite lugnare. De upplever att de inte är delaktiga i flera bollspel på grund av att de som sportar på fritiden oftast passar åt varandra. Det som de tycker skulle vara positivt med att ha flickor i gymnastikgruppen är att de skulle lära känna dem bättre. Grupp 4 vill inte ändra på gruppindelningen. De tror att spelet inte skulle vara lika bra om de skulle ha gymnastik i blandgrupp. De poängterar även att de känner att de kan vara sig själva inför gruppen då de är i könshomogen grupp.

”Det känns som man kan vara mera sig själv då man är med pojkar än med flickorna.”

Grupp 4

Majoriteten av respondenterna upplever att stämningen i gruppen är god. Det är mycket ljud under lektionen, men de tycker inte att det är något negativt. Grupp 3 säger att man uppmuntrar varandra inom gruppen och att bråk inte förekommer ofta. Grupp 2 tycker att allihopa har roligt och är glada i gruppen. Det som kan påverka stämningen negativt är om några elever står vid sidan bara för att de inte tycker om idrottsgrenen. Grupp 1 beskriver stämningen som stökig och att alla pratar över huvudet på läraren. De tycker också att det påverkar stämningen negativt när det finns elever som inte är med på grund av att de inte tycker om idrottsgrenen.

”Om det är inte så många som vill vara med, så om det är något som man inte tycker om så vill man ju fara åt det hållet själv. Det skulle vara bra om alla måste vara med om de inte har lapp med.”

Grupp 1

5.4.2 Samarbete

Grupp 5, 2 och 3 ser inga tydliga ledare och tycker att alla elever i gruppen är på samma nivå. Grupp 2 säger att det ibland kan märkas att någon pratar mera i gruppen, men de tycker inte att någon bestämmer. Grupp 1 och 4 anser att det finns tydliga ledare inom gymnastikgruppen. Det som grupperna tycker att kännetecknar en eller flera ledare i gruppen, är att de ger negativa kommentarer och vill synas mest i gruppen. Grupp 4 anser att det är de högpresterande eleverna i gruppen som tar ledarrollen, men de tycker inte att de blir påverkade av kommentarerna. Grupp 1 beskriver ledare i gruppen som tuffa och oftast högpresterande elever. Det kan vara både positivt och negativt att ha en ledare i sitt lag. Positivt är att de är duktiga på idrottsgrenen. Det som upplevs negativt är att de inte försöker få med alla i spelet. Ledarna ger också direktiv hur andra ska göra, vilket upplevs negativt. Om eleverna ska sitta i byte, tränger sig ledarna fram så att de inte behöver sitta lika mycket i byte som de andra i gruppen.

”Nog kan det också vara negativt att ha med dem också. Man får inte röra bollen och så säger de alltid ”gör så där, gör så där”. Om man har byte i någonting så får man sitta själv tre gånger längre tid än vad de sitter. Så är det som istället för att de försöker göra en bättre, så är det ungefär att man ska fara bort, för de ska spela de som kan. Det blir den vägen istället, att man är negativ om man är dålig.”

Grupp 1

Alla grupper tycker att samarbetet fungerar bra. Om de blir indelade i nivågrupper, tycker respondenterna att samarbetet fungerar bäst eftersom alla känner sig mera delaktiga i spelet då. Alla respondenter upplever att de får hjälp av andra och hjälper till om det behövs. Majoriteten av respondenterna upplever att de kan prata inför gruppen och att de blir lyssnade på. Grupp 1 anser att de som är duktiga på gymnastiken inte lyssnar på dom andra i gruppen. Alla respondenter tycker att alla kan och får vara med i gymnastikundervisningen. Respondenterna är eniga om att alla i gruppen inte vill delta i gymnastikundervisningen. Orsaken till att vissa elever inte deltar i gymnastikundervisningen är idrottsgrenen. Vissa i gruppen upplever att gymnastik är tråkigt och väljer att inte delta aktivt i gymnastikundervisningen. Alla respondenter tycker att stämningen är bättre om färdighetsnivån är jämn. I grupp 1 tycker de att det är bättre eftersom det inte har någon skillnad vem man passar åt om alla är på samma nivå. Grupp 2 säger att gruppmedlemmarna blir lätt irriterade på varandra om färdighetsnivån är ojämn.

”De som är sämre blir irriterade. Eller tvärtom, de som är bättre blir irriterade på de som är sämre.”

Grupp 2

Grupp 1 tycker att det är bättre stämning då färdighetsnivån är jämn, eftersom det inte är någon i gruppen som är överlägsen då. De tycker att det är bättre stämning i gruppen då och gruppmedlemmarna är vänligare mot varandra. De känner sig mer delaktiga i spelet och det förekommer inte lika mycket skryt bland gruppmedlemmarna. Om det är ojämn färdighetsnivå så tycker de att det är mera

klagande och det är bara de som kan idrottsgrenen som spelar med varandra.

”I t.ex. fotboll, då är det bara dom där bästa som springer med bollen. Får man bollen en gång så klagar alla varför man sparkar den, för man vet inte vart man ska sparka bollen, för det ser ut som i mina ögon att alla finns att sparka åt.”

Grupp 1

5.4.3 Respekt och konflikter

Alla respondenter upplever att de inte blir respekterade av andra gruppmedlemmar i gruppen. Grupp 2 beskriver att respekten syns genom att ingen blir arg då man gör något fel och att alla i gruppen accepterar varandra. I grupp 3 ser man respekten gentemot varandra då man uppmuntrar varandra i spelet. De känner att ingen säger något elakt om man missar målet, utan man uppmuntrar varandra istället. Grupp 1 känner sig inte respekterad av högpresterande gruppmedlemmar, men de har valt att inte bry sig om deras kommentarer. De väljer istället att vara med de i gruppen som de kan lita på. Alla respondenter tycker att de får gymnastiklärarens respekt. Respondenterna tycker att han är uppmuntrande och försöker motivera så att de vågar göra mer under lektionen.

”Om det är någon gren eller något som man är sämre på, så försöker han bara uppmuntra en till att försöka.”

Grupp 2

I gruppen förekommer det inte mycket konflikter. Om det förekommer så är det bråk om någon spelregel eller att några personer säger saker till varandra. Konflikten kan orsaka att det blir sämre stämning i gruppen för stunden, men den brukar inte vara en längre tid utan är glömd redan nästa gymnastiklektion. Respondenterna anser att gymnastikläraren sällan hamnar att ingripa vid konflikter, utan respondenterna klarar att lösa konflikterna själva. Om gymnastikläraren hamnar att ingripa, räcker det med att han säger att de skall lugna ner sig.

”Njaa för stunden, men inte för något längre. Det är som bara en liten stund och så glömmer allihopa bort det direkt, nästa gymnastiklektion är allihopa glada typ.”

Grupp 2

6 Diskussion

I detta kapitel diskuterar jag avhandlingens resultat. Jag börjar med att se vad grupperna har gemensamt med varandra och kommer senare att jämföra hur gruppdynamiken upplevs i respektive grupper. Tidigare forskning som har tagits upp i teorikapitlet kommer att användas som stöd. I kapitlet diskuterar jag även metoden och förslag till fortsatt forskning presenteras.

6.1 Resultatdiskussion

Syftet med min avhandling var att undersöka hur elever i årskurs åtta upplever gruppdynamiken i gymnastikundervisningen. Jag analyserade om det fanns skillnader i könsheterogena och könshomogena grupper. Gruppdynamik är viktigt för elevernas välmående och inläring och därför behöver man undersöka vilka omständigheter som gynnar en god gruppdynamik i gymnastikundervisningen. Lauer poängterar att viktiga grunder för att förstå gruppdynamik är att gruppen är strukturerad, men att grupper ändras och utvecklas över tid och att det finns en skillnad i kommunikationens kvalitet mellan effektiva och ineffektiva grupper. (Lauer, 2014, s.12) Gruppdynamik är ett brett område och i min undersökning har jag tittat närmare på trivsel, samarbete, respekt och konflikter. Jag kommer att diskutera båda forskningsfrågorna integrerat.

Mina forskningsfrågor var följande:

1. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könsheterogen gymnastikundervisning?
2. Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könshomogen gymnastikundervisning?

Gällande trivsel i könsheterogena grupper är det enligt utsagorna pojkarnas beteende som drar ner stämningen i gruppen. I allmänhet upplever respondenterna i de könsheterogena grupperna att stämningen är god och att eleverna inom gymnastikgruppen känner varandra väl. Enligt Wheelans (2013) modell för grupper

utveckling så pendlar båda grupperna mellan det första och andra stadiet. Första stadiet kännetecknas av att ledaren i gruppen tar de flesta besluten och enligt utsagorna fanns det starka ledare i båda grupperna. I den andra fasen är gruppmedlemmarna inte lika beroende av ledaren och det uppstår konflikter över gruppens mål. Enligt elevernas utsagor uppstår det konflikter gentemot ledaren i gruppen, och eleverna har olika mål med undervisningen. I grupperna är det dubbla uppsättningar med ledare d.v.s. informella ledarna bland elevernas och lärarnas ledarskap. Samtliga beskrivna lärare, ger intryck av att vara mogna ledare, medan mönstren gällande de informella ledarna bland eleverna varierar. Ledarstilen i de könsheterogena grupperna kännetecknas av auktoritär ledarstil. Almvärn & Fäldt (2001) beskriver den auktoritära ledaren som en ledare som inte lyssnar på de andra i gruppen och vill ha ordning och reda på gruppen. Ledarna i gruppen var både flickor och pojkar, men det var oftast pojkarna som drog ner stämningen genom att säga elaka kommentarer. Flickorna använder sig mera av blickar och visar sin ställning i gruppen genom att trycka ner andra gruppmedlemmar. Elaka kommentarer förekommer också bland flickorna. När en konflikt uppstår inom gruppen tycker respondenterna att de klarar av att hantera dem själva utan att gymnastikläraren behöver ingripa. Orsaken till konflikterna är sällan sådant som sker under lektionen, utan det brukar vara något som har hänt före lektionen.

Den könshomogena gruppen med endast flickor verkar befinna sig i det tredje stadiet enligt Wheelans (2013) modell för gruppers utveckling. Detta kännetecknas av god kommunikation och goda relationer mellan gruppmedlemmarna. Respondenterna i flickgruppen kan lösa konflikterna på ett konstruktivt sätt. Av alla fokusgrupper var den könshomogena gruppen med endast flickor mest positiv till gruppdynamiken inom gruppen. Majoriteten av respondenterna i gruppen med endast flickor upplevde att stämningen inom gruppen var god och de kände även att de kunde vara sig själva inför gruppen. Jeanette Ryan upplevde att flickorna kan vara flickor i könshomogena grupper och inte behöver oroa sig över pojkarnas närvaro, vilket bestyrks av hur flickor i både könsheterogena och könshomogena grupper har svarat. (JOPERD, 1999, s. 11-13) Pojkarna i könshomogena gruppen pendlar mellan den andra och tredje stadiet på Wheelans modell för gruppers utveckling. Både flickorna och pojkarna i könshomogena grupperna tycker att de klarar av att hantera konflikterna själva och gymnastikläraren behöver sällan ingripa.

I läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) nämns gruppammansättningen inte specifikt. Direktiven som ges i läroplanen är att undervisningen i årskurs 7-9 ska stärka jämlikhet, jämställdhet och gemenskap i gymnastikgruppen. (LP 2014, s. 504). Respondenterna i de könshomogena grupperna trivs i respektive grupper och majoriteten vill inte ändra på gruppammansättningen. Men de säger också att de inte känner varandra bra inom klassen och att gymnastiken kunde vara ett sätt att lära känna det andra könet bättre. Eleverna i de könsheterogena grupperna kommenterade att de känner varandra och att det har skett en förändring i hur man hanterar konflikterna. Majoriteten av flickorna i de könsheterogena grupperna ville inte byta till könshomogen grupp eftersom de inte såg någon mening med att göra det. Thomas P. Colgate menar att det inte finns någon skillnad på elevernas färdighetsnivå på basis av kön och han ser fördelar med könsheterogena grupper, vilket flickorna i könsheterogena grupperna även tyckte. (JOPERD, 1999, s. 11-13)

Slutsatser som jag själv kan dra av min undersökning är att det finns fördelar och nackdelar med både könsheterogena och könshomogena grupper. På basis av gruppdynamiken kan man inte dra några slutsatser vilken gruppammansättning som är den mest optimala. I båda gruppammansättningarna finner respondenterna trygghet inom gruppen och vill inte byta till en annan gruppammansättning, fast det kunde gynna gruppammansättningen. Eleverna vill ha samma struktur som de är vana med och vill ha så liten förändring som möjligt. I min undersökning tog jag i beaktande trivsel, samarbete, respekt och konflikter. Gruppdynamik är ett brett begrepp och jag undersökte bara några faktorer som inverkar på gruppdynamiken.

Majoriteteten av alla respondenter tycker att det är för få obligatoriska gymnastiklektioner i veckan. Det varierar mellan 1-2 gånger i veckan och eleverna skulle gärna vilja ändra så att det skulle vara åtminstone 2-3 gånger i veckan obligatorisk gymnastik.

Ur ett didaktiskt perspektiv bör skolan fundera vad målet med gymnastiken är. Syftet med skolgymnastiken är inte att forma eleverna till proffsidrottare. I läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) lyfter man fram att gymnastikundervisningen ska stärka elevernas självuppfattning och eleverna ska stärka ett positivt klimat där

man tar hänsyn och stödjer varandra inom gruppen. (LP, 2014, s. 504) Enligt elevernas utsagor har eleverna bättre möjlighet att öva sig på idrottsgrenarna i könshomogena grupper, men de får inte öva sig på att samarbeta med det andra könet. I könsheterogena grupper övar eleverna sig på att samarbeta med det andra könet, men det gör att undervisningen inte blir optimal. Högpresterande elever i gymnastik drar mer nytta av könsheterogena grupper och flickor ser pojkarna som bra motstånd i idrottsgrenarna. Elever som inte tycker om gymnastikundervisning drar mer nytta av att vara i könshomogen grupp eftersom de kan vara sig själva bättre i en grupp där det bara finns ett kön. Resultaten visar att gruppdynamiken är komplex och även om det finns vissa mönster bundna till gruppindelning enligt kön, visar resultaten att det också finns andra viktiga aspekter av gruppdynamik, som inte tycks vara kopplad till kön.

6.2 Metoddiskussion

I undersökningen använde jag mig av fenomenografisk forskningsansats och följde Patel & Davidson (2011, s. 33) fyra steg hur man analyserar materialet efter transkriberingen. Intervju som metod passade bra till undersökningen eftersom jag kunde gå på djupet med informanternas tankar, erfarenheter och åsikter. En central utgångspunkt inom fenomenografin är att det inte finns ett rätt eller passande svar. (Starrin & Svensson, 1994, s. 123) Informanterna svarade utförligt och intervjufrågorna gav svar på forskningsfrågorna. Informanterna visste även om att jag skulle intervjua andra elever som har könshomogena och könsheterogena grupper och jämföra dessa. Detta kan leda till att eleverna försöker framställa egna metoden på bästa sätt och ger en förskönad bild. Informanternas utsagor är ändå jämförbara eftersom alla informanter var medvetna om undersökningens syfte. Jag upplevde inte att eleverna inte vågade framföra sina åsikter fast de var i fokusgrupper. Under intervjun försökte jag få alla åsikter och svaren varierade i längd och detaljer. Jag själv upplevde informanternas svar som uppriktiga och analytiska, de reflekterade och gav både fördelar och nackdelar som förekommer i deras grupper. Jag gav talturer till alla i grupperna och försökte få alla att svara på intervjufrågorna. Jag tog i beaktande etiska aspekter i min undersökning genom att informanterna frivilligt deltog i undersökningen och de fick lämna frågor obesvarade om de önskade. Men

man ska ta i beaktande att det i en intervjusituation kan kännas oartigt att inte besvara en fråga (Trost, 2010, s. 124).

I min undersökning beaktar jag konfidentialiteten genom att inte nämna namn på varken lärare, elever eller skolan de är i. För att värna om informanternas integritet har jag i direkta citat tagit bort talspråkliga ord som kan se fördummande ut i text, vilket Trost (2010, s.127) också poängterar vikten av. Jag har tagit i beaktande att undvika att ställa ledande frågor, eftersom ledande frågor kan minska trovärdigheten i elevernas utsagor. Trovärdigheten stärks genom att jag undvek att förmedla mina egna åsikter i frågorna vid intervjusituationen. (Trost, s. 134)

6.3 Förslag till fortsatt forskning

I min undersökning jämförde jag bara två högstadieskolor i Österbotten. Man kunde jämföra skolor i Österbotten och Nyland för att se om det finns skillnader på hur lärare och elever upplever gruppdynamiken. Man kunde också öka på antalet skolor man intervjuar och se om elever och gymnastiklärare har samma åsikter kring hur gruppdynamiken upplevs inom gymnastikgruppen.

Det finns flera faktorer som gruppdynamik består av. Beträffande de aspekter jag undersökt gavs inget entydligt mönster baserat på kön, även om en högre grad av tillit ser ut att finnas i de könshomogena grupperna och man kunde se på elevers rang i skolan, hur de presterar i gymnastik och hur populär idrotten är i skolan. Man kunde även jämföra om gruppdynamiken är bättre i gymnastikundervisningen i gymnasiet eller högstadiet. Puberteten har stor betydelse och man kunde göra en undersökning med äldre tonåringar, då puberteten torde börja vara överstånden.

Källförteckning

- Alexandersson, M. (1994). Den fenomenografiska forskningsansatsen fokus. I B. Starrin & P-G Svensson, (Red). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. (s.). Lund: Studentlitteratur.
- Almvärn, P-E., Fäldt, C. (2001). *Idrott & Hälsa*. Lund: Studentlitteratur.
- Backman, J. (2008). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bell, J. (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Björkqvist, I-A. (2015). *Ådalens skola delar inte på flickor och pojkar*. Svenska Yle Hämtad den 14.2.2019 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2015/04/30/adalens-skola-delar-inte-pa-flickor-och-pojkar>
- Carron, A. C., Hausenblas, H. A., & Eys, M. (2005). *Group dynamics in sport* (3:e uppl). Morgontown WV: Fitness Information Technology.
- Carron, A. Eys, M. (2012). *Group Dynamics in Sport*. Morgantown WV: Fitness Information Technology.
- Ebbe, J. (2014). *Stranius: Slopa skolgymnastikens könsindelning*. Svenska Yle Hämtad den 14.2.2019 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2014/06/18/stranius-slopa-skolgymanstikens-konsindelning>
- Eklund, M. (1996). *Samundervisning i gymnastik: En undersökning av gymnastiklärares erfarenheter av och attityder till gemensam undervisning av flickor och pojkar*. Vasa: Rapporter från pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi.
- Eklund, M. (1999). *Lärares syn på samundervisning i gymnastik*. Åbo: Åbo Akademi förlag.
- Evans, J. (2014). Equity and inclusion in physical education PLC. *European Physical*

Education Review, 20(3), 319-334.

Dalen, M. (2008). *Intervju som metod*. Gleerups Utbildning AB.

Dubois, S. (2006). Sär- eller samundervisning i ämnet idrott och hälsa: En enkätstudie om hur flickor i år 7-9 i Norrtälje kommun upplever ämnet idrott och hälsa. Hämtad den: 7.11.2018, från diva-portal.org/smash/get/diva2:523/FULLTEXT01.pdf

Finlex. (1984). Grundskoleförordning 44§. Hämtad den: 4.3.2016, från <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/kumotut/1984/19840718#L4P44>

Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun - tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.

Hannon, J. & Williams, S. (2008). *Should secondary physical education be coeducational or single-sex?*. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 79(2), 6-8.

Helkama, K., Myllyniemi, R., Liebkind, K., Ruusuvuori, J., Lönnqvist, J-E., Hankonen, N, Mähönen, T-A, Jasinkaja-Lahti, I., Lipponen, J. (2017). *Socialpsykologi – En introduction*. Stockholm: Liber.

Hills, L. Croston, A. (2012). 'It should be better all together': exploring strategies for 'undoing' gender in coeducational physical education. *Sport, Education and Society*, 17(5), 591-605

Holme, I. M., Solvang, B. K. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Hwang, P. Nilsson, B. (2014). *Gruppsykologi - för skola, arbetsliv och fritid*. Stockholm: Natur & kultur.

Höglund, J-E. (1998). *Idrott och gymnastik-Tillsammans på samma villkor?*.

Opublicerad avhandling för pedagogie magistersexamen. Pedagogiska fakulteten, Åbo Akademi, Vasa.

Inclusion BC. (2016). Hämtad den: 6.3.2016, från <http://www.inclusionbc.org/our-priority-areas/inclusive-education/what-inclusive-education>

JOPERD. (1999). Should physical education classes return to teaching males and females separately?. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*. 70(1), 11-13.

Lauer, S. (2014). *Sticks n' Stones... Improving Group Dynamics Through the Use of Cooperative and Leadership Games -an Integrated Approach*. Lulu Publishing Services.

Maltén, A. (1992). *Grupputveckling*. Lund: Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin [u.å.]. *Fenomenologisk pedagogik*. Hämtad den: 16.4.2019, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/fenomenologisk-pedagogik>

Patel, R. Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Stensaasen, S. Sletta, O. (2000). *Grupprocesser - om inläring och samarbete i grupp*. Stockholm: Natur och kultur.

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Sundqvist, C. (2014). *Den samarbetande läraren: lärarhandledning och samundervisning i skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Svedberg, L. (1992). *Gruppsykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Takala, M. Pirttimaa, R. Törmänen, M. (2009). Inclusive special education: the role of special education teachers in Finland. *British Journal of Special Education*, 36(3), 162-172

Teir, J. (2017). *Idrottsklasser läggs ned i Närpes - anses inte vara jämlikt*. Svenska Yle Hämtad den 14.2.2019 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2017/04/24/idrottsklasser-laggs-ned-i-narpes-anses-inte-vara-jamlikt>

Tidström, A. Nyberg, R. (2012). *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

U.S Department of Education. (2018). *Title IX and sex discrimination*. Hämtad den: 22.1.2019 från https://www2.ed.gov/about/offices/list/ocr/docs/tix_dis.html

Utbildningsstyrelsen. (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen*. Hämtad den: 5.3.2016 från http://www.oph.fi/download/166434_grunderna_for_laroplanen_verkkojulkaisu.pdf

Valtonen, M. (2018). *Forskare: Gammalmodigt att killar och tjejer gympar i skilda grupper - i Ekenäs vill elever gympa tillsammans*. Svenska Yle Hämtad den: 1.4.2019 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/04/10/forskare-gammalmodigt-att-killar-och-tjejer-gympar-i-skilda-grupper-i-ekenas-vill>

Vähäsarja, S. (2018). *Tutkija: Tyttöjen ja poikien erilliset liikuntatunnit ovat jääne, jota mikään tutkimus ei tue, ja osa perusteluista on jopa säälettäviä*. Hämtad den: 8.8.2019, från <https://yle.fi/uutiset/3-10145964>

Westerback, F. [u.å.]. *Gruppdynamik*. Folkhälsan. Hämtad den 12.3.2016, från <http://www.folkhalsan.fi/startside/Var-verksamhet/Ung-och-skola/Tutor/Tutorutbildning-och--beloning/Gruppdynamik/>

Wheelan, S. (2013). *Att skapa effektiva team*. Lund: Studentlitteratur.

Woodson-Smith, A. Dorward, C. Linder, A. (2015). Attitudes toward physical education of female high school students. *The Physical Educator*, 72, 460-479.

Bilagor

Bilaga 1 Meddelande till rektorerna

Hej!

Mitt namn är Sebastian Hongell och jag kommer från Kronoby. Jag studerar femte året till klasslärare vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo Akademi. Jag ska skriva min Pro graduavhandling i år och det kommer att bli en kvalitativ undersökning om gruppdynamik i könshomogena och könsheterogena grupper i gymnastikundervisningen. Detta arbete är en fortsättning på min kandidatavhandling, där jag skrev om samma tema fast ur gymnastiklärares synvinklar. Datasamlingsmetoden är enkät och intervjuer som görs i mindre grupper, och jag skulle vilja intervjua elever i årskurs åtta som har gymnastik pojkar och flickor skilt. Undersökningen skulle göras på två dagar. Det är tänkt att jag skulle komma ena dagen med enkäter som eleverna får fylla i (15-20 minuter), och andra dagen gör jag intervjuer i mindre fokusgrupper (20-30 minuter/intervju).

Elevernas konfidentialitet bevaras och det kommer inte fram i undersökningen i vilken skola de går. Om du tillåter att de är med i undersökningen kan jag kontakta de lärare som medverkade i min kandidatavhandling själv och ge mera information om undersökningen och avtala om genomförandet.

Mvh. Sebastian Hongell, +358504078640

Hej!

Mitt namn är Sebastian Hongell och jag kommer från Kronoby. Jag studerar femte året till klasslärare vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo Akademi. Jag ska skriva min Pro graduavhandling i år och det kommer att bli en kvalitativ undersökning om gruppdynamik i könshomogena och könsheterogena grupper i gymnastikundervisningen. Detta arbete är en fortsättning på min kandidatavhandling, där jag skrev om samma tema fast ur gymnastiklärares synvinklar. Datasamlingsmetoden är enkät och intervjuer som görs i mindre grupper, och jag skulle vilja intervjua elever i årskurs åtta som har gymnastik pojkar och flickor i samma grupp. Undersökningen skulle göras på två dagar. Det är tänkt att jag skulle komma ena dagen med enkäter som eleverna får fylla i (15-20 minuter), och andra dagen gör jag intervjuer i mindre fokusgrupper (20-30 minuter/intervju).

Elevernas konfidentialitet bevaras och det kommer inte fram i undersökningen i vilken skola de går. Om du tillåter att de är med i undersökningen kan jag kontakta de lärare som medverkade i min kandidatavhandling själv och ge mera information om undersökningen och avtala om genomförandet.

Mvh. Sebastian Hongell, +358504078640

Bilaga 2 Meddelande till gymnastiklärarna:

Hej!

Mitt namn är Sebastian Hongell och jag kommer från Kronoby. Jag studerar femte året till klasslärare vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo Akademi. Jag ska skriva min Pro graduavhandling i år och det kommer att bli en kvalitativ undersökning om gruppdynamik i könshomogena och könsheterogena grupper i gymnastikundervisningen. Detta arbete är en fortsättning på min kandidatavhandling, där jag skrev om samma tema fast ur gymnastiklärarnas synvinklar. Datasamlingsmetoden är enkät och intervjuer som görs i mindre grupper, och jag skulle vilja intervjua elever i årskurs åtta som har gymnastik pojkar och flickor i samma grupp. Undersökningen skulle göras under två dagar. Det är tänkt att jag skulle komma ena dagen med enkäter som eleverna får fylla i (15-20 minuter), och andra dagen gör jag intervjuer i mindre fokusgrupper (20-30 minuter/intervju). Eftersom eleverna är minderåriga, så behöver jag tillstånd från vårdnadshavarna för att de ska få delta. Jag kunde önska att ni skulle sända ut ett meddelande via Wilma där vårdnadshavarna ombeds kontakt dig om de önskar att deras barn inte ska delta i min undersökning.

Elevernas konfidentialitet bevaras och det kommer inte fram vilken skola de går i. Om ni går med på att jag kommer och gör undersökningen i er skola, så kommer vi överens vilka dagar som passar. Om ni har frågor angående enkäten och intervjun, så kan ni kontakta mig på e-post eller på mitt telefonnummer.

Mvh. Sebastian Hongell, +358504078640 (shongell@abo.fi)

Hej!

Mitt namn är Sebastian Hongell och jag kommer från Kronoby. Jag studerar femte året till klasslärare vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo Akademi. Jag ska skriva min Pro graduavhandling i år och det kommer att bli en kvalitativ undersökning om gruppdynamik i könshomogena och könsheterogena grupper i gymnastikundervisningen. Detta arbete är en fortsättning på min kandidatavhandling, där jag skrev om samma tema fast ur gymnastiklärarnas synvinklar. Datasamlingsmetoden är enkät och intervjuer som görs i mindre grupper, och jag skulle vilja intervjua elever i årskurs åtta som har gymnastik pojkar och flickor i skilda grupper. Undersökningen skulle göras under två dagar. Det är tänkt att jag skulle komma ena dagen med enkäter som eleverna får fylla i, och andra dagen gör jag intervjuer i mindre fokusgrupper. Eftersom eleverna är underåriga, så behöver jag tillstånd från vårdnadshavarna för att de ska få delta. Så jag skulle önska att ni skulle sända ut på Wilma ett meddelande där vårdnadshavarna ska kontakt dig om de inte får delta i min undersökning.

I min undersökning kommer eleverna att förbli anonyma och det kommer inte fram vilken skola de går i. Om ni går med på att jag kommer och gör undersökningen i er skola, så kommer vi överens vilka dagar som passar. Om ni har frågor angående enkäten och intervjun, så kan ni kontakta mig på e-post eller på mitt telefonnummer.

Mvh. Sebastian Hongell, +358504078640 (shongell@abo.fi)

Bilaga 3 Meddelande till föräldrarna

Hej!

Mitt namn är Sebastian Hongell och jag kommer från Kronoby. Jag studerar femte året till klasslärare vid Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo Akademi. Jag ska skriva min Pro graduavhandling i år och det kommer att bli en kvalitativ undersökning om gruppdynamik i gymnastikgrupper. Jag kommer undersöka om det finns skillnader mellan grupper med både flickor och pojkar och grupper med endast pojkar eller flickor. Jag kommer att intervjua elever i årskurs åtta under skoltid. Elevernas konfidentialitet bevaras och det kommer inte fram vilken skola de går i. Om du inte vill att ditt barn deltar i min undersökning kontaktar du ditt barns gymnastiklärare före ...

Har ni frågor angående min undersökning kan ni kontakta mig på min e-post.

Mvh. Sebastian Hongell, shongell@abo.fi

Bilaga 4 Enkät

Namn:

Kön:

Gymnastiklärare:

Vitsord i gymnastik:

Beskriv med egna ord hur du upplever gymnastikundervisningen

Ringa in det påstående som passar bäst in på dina upplevelser under gymnastiktimmarna

Jag trivs i gymnastikgruppen

Helt av samma åsikt
av annan åsikt

Delvis av samma åsikt
Vet inte

Delvis av annan åsikt

Helt

Gymnastikgruppen har bra sammanhållning

Helt av samma åsikt
av annan åsikt

Delvis av samma åsikt
Vet inte

Delvis av annan åsikt

Helt

Under gymnastiklektionerna har jag möjlighet att visa min potential i ämnet

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Upplever du att alla får vara med i gruppen

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Gymnastikundervisningen fungerar bäst då pojkar och flickor undervisas tillsammans

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Gymnastikundervisningen ska ordnas skilt för pojkar och flickor

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Gymnastikundervisningen skulle vara bättre med mindre grupper

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Gymnastikundervisningen är rolig

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Sammanhållningen i gymnastikgruppen är dålig

Helt av samma åsikt av annan åsikt	Delvis av samma åsikt Vet inte	Delvis av annan åsikt	Helt
---------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------

Vad anser du att är det viktigaste med gymnastikundervisningen?

TACK FÖR ATT DU MEDVERKADE!

Bilaga 5 Intervjuguide

Intervju

Forskningsfrågor:

Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könsheterogen gymnastikundervisning?

Hur upplevs gruppdynamiken av elever som deltar i könshomogen gymnastikundervisning?

Bakgrund:

Vad skulle ni ändra på gymnastikundervisningen?

- Skilda/gemensamma grupper?
- Mera/mindre gymnastik?
- Större/mindre grupper?

Idrottar ni med något på er fritid?

Vad är det som gör att gymnastiken är roligt? Varför?

Hur upplevde ni gymnastikundervisningen i lågstadiet?

- Vad var det som gjorde att det var bättre eller sämre?
- Könsheterogen eller könshomogena grupper?

Tycker ni om att samarbeta i grupp kring en uppgift?

Frågor till forskningsfrågorna:

Trivs ni i gymnastikgruppen?

- Vilka faktorer gör att ni trivs/inte trivs?

Skulle ni vilja ändra på gruppindelningen?

- Endast pojkar eller endast flickor i undervisningen
- Ändra till blandad grupp
- Ändra till större eller mindre grupp

Hurudan stämning i gymnastikgruppen?

Upplever ni att det finns tydliga ledare i gruppen?

- Vilka kännetecken har en ledare i gruppen

Fungerar samarbetet?

- Hjälper ni till om någon behöver hjälp?

Upplever ni att alla i gymnastikgruppen har möjlighet att komma till talls/blir lyssnade på?

Upplever ni att ni alla kan vara med i gymnastikundervisningen?

- Får alla vara med?
- Vill alla delta i gymnastikundervisningen?
- Vad beror det på?

Blir ni respekterade av:

- Klasskompisar?
- Gymnastikläraren?
- Hur tar det sig uttryck?

Hur hanterar ni konflikter inom gruppen?